

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

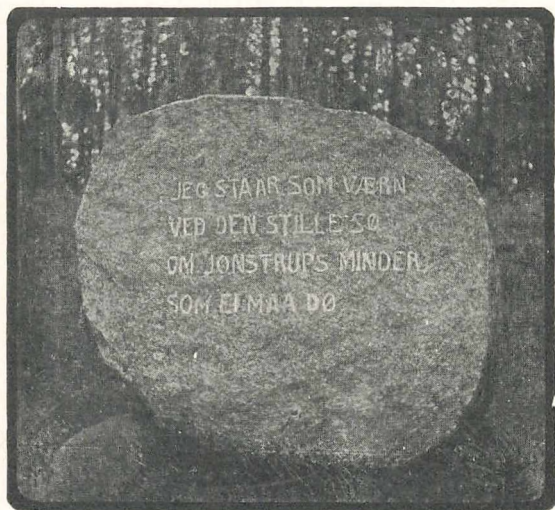
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

JONSTRUPBOGEN

11TE BIND

1 9 3 4

REDIGERET AF R. C. MORTENSEN

KØBENHAVN

JONSTRUPSAMFUNDETS FORLAG · EIGAARDSVEJ 2
(WILH. THOMSEN) CHARLOTTENLUND

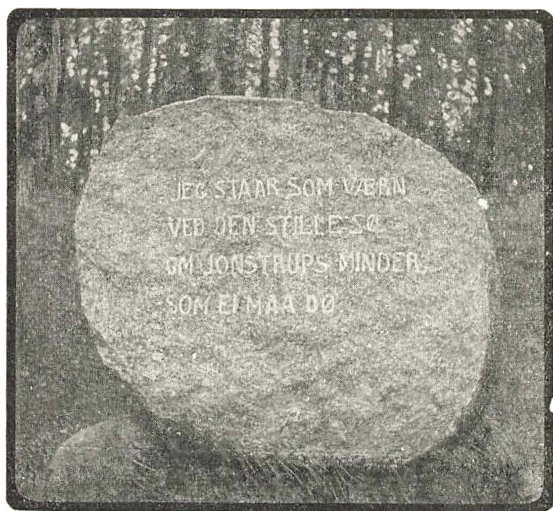
1934

JONSTRUPBOGEN

11TE BIND

1 9 3 4

REDIGERET AF R. C. MORTENSEN

KØBENHAVN

JONSTRUPSAMFUNDETS FORLAG · EIGAARDSVEJ 2

(WILH. THOMSEN) CHARLOTTENLUND

1934

BØR JONSTRUP STATSSEMINARIUM NEDLÆGGES?

» JONSTRUPSAMFUNDET«, der er en Forening af tidligere og nuværende Elever og Lærere paa Jonstrup Seminarium, tillader sig i Anledning af det forelagte Seminarielovforslag i al Ærbødighed at fremsætte følgende Redegørelse for Rigsdagens Medlemmer:

Naar man skal træffe en saglig Afgørelse om Nedlæggelsen eller Bevarelsen af nævnte Seminarium, er der følgende to Hovedpunkter at undersøge:

1. Vil der i skolemæssig og pædagogisk Henseende vindes eller tapes, ved at man nedlægger det og opretter et Statsseminarium et andet Sted?
2. Vil Staten have økonomisk Vinding ved denne Forandring, og vil Eleverne i økonomisk og sundhedsmæssig Henseende vinde eller tabe ved den?

1.

En tidssvarende Undervisning kræver — og særlig ved Seminarier — ikke blot almindelige Klasseværelser, men tillige talrige, med stor Gulvflade og med godt Lys forsynede Arbejdsrum: Laboratorier, Biblioteker, Værksteder m. m.

Hvad byder Jonstrup Seminarium i saa Henseende?

Dets gamle Hovedbygning bestaar af en Midtfløj og to Vinkelfløje. Den har to Etager, hvis samlede Gulvareal er ca.

1700 m² (d. v. s. ca. 4250 □ Alen). Etagehøjden er lidt over 3 m, Bygningens Bredde 10 m. Under Vestfløjen er der en Kælder med et Gulvareal paa ca. 200 m².

Seminiariets nordlige Bygning har ogsaa to Etager, nok saa høje. Det samlede Gulvareal er her ca. 425 m², og der er en Kælder med et Gulvareal paa ca. 90 m². Bygningen har to Trappeopgange, der er anbragt i Gavлтаarne.

Desuden har Seminariet en 2-Etagers Bygning med Elevværelser, en Børneskole med to Klasseværelser og Boliger til Lærer og Lærerinde, en Forstanderbolig, en Pedelbolig og flere Udhuse.

Heraf fremgaar, at der foreligger ualmindelig gode Pladsforhold. Hvad mere er: Der er i 1931—32 foretaget Ombygninger, der ikke blot viser, at der kan skabes baade gode, smukke og hensigtsmæssige Lokaler, men at de allerede for Størstedelen er skabt, saaledes at Seminariet med Hensyn til Lokaler er paa Nippet til at blive en helt tidssvarende Undervisningsanstalt. — Dette kan bedst ses ved et Besøg.

Som Samfærdselsmidlerne har udviklet sig, er Seminariets Beliggenhed blevet noget nær ideel.

Det ligger midt i en rig og afvekslende nordsjællandsk Egn — og fuldstændig landligt. Der er Ro og Fred til Arbejde, og der er rig Lejlighed til et frugtbart Kammeratliv, der erfaringsmæssigt er af stor Værdi for mange unge.

Den landlige Ro og Fred er ikke opnaaet ved Isolation. Jonstrup ligger nær ved Hovedstaden. — Fem Gange daglig gaar der fra selve Seminariet Rutebil til København; den kører i ca. 25 Minutter til Sporvejenes Endestation. Paa Frederiksbundsbanen gaar der daglig en Mængde Tog, og Seminarieelever er i vore Dage forsynede med Cykler.

Heraf følger, at Eleverne paa Jonstrup kan udnytte de mange Muligheder for aandelig Udvikling og Berigelse, som Hovedstadens Institutioner og Virksomheder byder — lige saa godt som hvis de boede i København, ja egentlig bedre, fordi de ikke er udsat for den Spredthed, som det enerverende Hovedstadsliv let fremkalder hos unge, der kommer fra Provinsen.

Man har i den nyeste Tid oprettet Lejrskoler paa Landet for at føre Eleverne ud i Naturen, og man tænker paa »Lejrskoler« i København for at give Eleverne Kendskab til Hovedstadens Kultur. — Jonstrups Beliggenhed yder dobbelt: baade Natur og Hovedstad.

At der i Jonstrup er langt bedre Betingelser for den biologiske Undervisning, end der f. Eks. er paa Nørrebro, behøver ikke nærmere Paavisning.

Der er i de senere Aar oprettet nye Kollegier for studerende ved de højere Undervisningsanstalter i København og Aarhus, fordi man mener, at de baade økonomisk, sundhedsmæssigt og aandeligt skulde være af Værdi for de unge. — Paa Jonstrup foreligger der allerede et Kollegium for Eleverne.

Tænker man paa at oprette og drive et saadant i Tilslutning til et eventuelt københavnsk Statsseminarium?

Jonstrup Seminariums gamle Akilleshæl: Svaghederne ved Elevernes praktiske Uddannelse eksisterer — takket være Nutidens Samfærdselsmidler — ikke mere.

For øvrigt er Problemet vedrørende denne Uddannelse ikke helt enkelt og ligetil. En Øvelsesskole vil, naar den ikke er meget stor paa Grund af den megen Elevundervisning let blive unaturlig og mindre heldig for Børnene — og er den stor, bliver den i flere Henseender mindre heldig for Seminarieeleverne.

Jonstrup Seminariums Øvelsesskole har været og er lille, men for Tiden voksende. I ca. 15 Aar har en god treklasset Skole i Maaløv ogsaa været Øvelsesskole, og de sidste Aar har tillige Ballerup Kommuneskole, en 7-klasset Skole med Parallellklasser, været benyttet dertil. Der er vist intet af vore andre Seminarier, der har budt deres Elever større og mere alsidige Uddannelsesmuligheder i Praktisk.

I Øjeblikket er der sikre Muligheder for en ret stor Børneskole ved selve Seminariet. I 1933 blev der mellem Maaløv og Jonstrup bygget en Koloni for 50 Familier af arbejdsløse. Denne faar Seminarieskolen som nærmeste Skole. — Hærens Flyveskole flyttes nu til Værløselejren, hvis Omraade hører til Seminariets Skoledistrikt; herved faar den faste Befolkning

en kendelig Forøgelse. — Kirke-Værløse Skole skal aflastes, ved at en Del Børn henvises enten til Jonstrup eller til Lille-Værløse. Kommunen har tilbudt det første.

Hvad enten man foretrækker den ene eller den anden Form for Seminarieelevernes praktiske Uddannelse, er der af Hensyn til denne ikke mere nogen som helst Grund til at nedlægge Jonstrup Statsseminarium.

2.

Der har de sidste 40 Aar flere Gange været Planer oppe — endogsaa Lovforslag fremme — om at nedlægge (flytte) Seminariet. Efter nærmere Undersøgelse er de altid bleven opgivet, og man har til Gengæld gennem hele Tidsrummet ofret betydelige Summer paa at skabe gode Arbejdsforhold paa Jonstrup. Her skal gives en Oversigt over de vigtigste Byggeforetagender.

1. 1897 byggedes en 2-Etagers Bygning, der kom til at indeholde 30 gode Elevværelser.
2. 1898 byggedes der en Børneskole med 2 Klasseværelser og Boliger for Lærer og Lærerinde.
3. Der byggedes en ny Pedelbolig.
4. Derefter foretoges der en omfattende Kloakering af Seminariets Omraade.
5. 1904 byggedes en ny Forstanderbolig.
6. Da der herved frigjordes betydelig Plads i Hovedbygningen, medførte det Forandringer af indgribende Natur: Elevsovesalene afskaffedes, og der indrettedes mange Elevværelser. Samtidig blev der Plads til en væsentlig Udvidelse af Undervisningslokalerne. En tidligere Sovesal blev til en stor og god Sang-, Musik- og Festsal. Der blev betydelig bedre Forhold for Undervisningen i Naturfagene, og der blev skabt en brugelig Sløjdsal og et godt Rum til Udlaansbiblioteket.

7. 1912 fik Seminariet et Vandværk med tilhørende Installationer.
8. Samme Aar blev en Lærerbolig ledig. Det medførte, at der kunde indrettes et Omklædningsrum i Forbindelse med Gymnastiksalen — samt et Badeanlæg og et Haandbibliotek for Eleverne.
9. Samme Aar blev der bygget en stor og smuk Trappeopgang i Østfløjen.
10. Da Seminariets Bospising af Eleverne nu ophørte, indrettedes der i Økonomens Lejlighed et Lærerværelse, et Forstanderkontor og et Arkivrum. Disse har siden faaet en gennemgribende Istandsættelse.
11. 1919 blev der indlagt Elektricitet til Lys saavel som til Drivkraft for flere Motorer.
12. 1924 blev der i de gamle Økonomilokaler i Hovedbygningen ved en gennemgribende Istandsættelse indrettet en stor og smuk Dagligstue for Eleverne.
13. 1930 blev der installeret W. C. overalt paa Seminariet.
14. 1931—32 blev der i Anledning af den ny Seminarielov i Hovedbygningens Østfløj paa 1. Sal indrettet baade smukke, rummelige og lyse Undervisningslokaler — 4 i alt — til Fysik og Kemi. De blev forsynet med moderne Inventar og en fuldstændig Installation af Vand, Gas og Elektricitet.
15. Samme Aar blev der i Vestfløjen bygget en meget rummelig og god Trappeopgang.
16. I denne Fløj indrettedes der med ikke ringe Bekostning i Stueetagen en god og lys Sløjdsal med Materialerum og paa 1. Sal en do. Tegnesal med Modelrum.

Paa to Punkter kræves der endnu væsentlige Udgifter:

- a. Hovedbygningens Tag trænger til Reparation.
- b. Der maa indlægges et Centralvarmeanlæg.

Men Udgifterne til disse to Ting bør utvivlsomt ikke medtages i Overvejelserne vedrørende en Seminarieflytnings Økonomi:

Staten kan hverken lade det omfattende og værdifulde Bygningsanlæg forfalde eller henligge unyttet, uden at der ødes

store Værdier. Taget maa i alle Tilfælde snart repareres, og hvad enten man giver Bygningerne den ene eller den anden Anvendelse, *undgaar man ikke Varmeanlægget.*

Overføres Bygningerne til et andet Ministerium, bliver det dette og ikke Undervisningsministeriet, der skal udbetale disse Udgifter. Men for Statens Økonomi er det ligegyldigt, hvilket Ministerium der er Udbetaleren.

1931—32 blev der foretaget saa store Ombygninger, at hvad der i øvrigt mangler i at gøre Seminariet helt tidssvarende, er af beskedent Omfang.

Seminariet har været paa Jonstrup i 125 Aar. I dette Tidsrum er alle Ændringer og Byggeforetagender udført med Seminarievirksomhed for Øje. — *Hvis man nu nedlægger det, vil store Værdier, og derimellem mange, som er fremskaffede i den allernyeste Tid, være omtrent spildte.*

Og der maa derefter ofres store Summer paa at gøre Bygningerne brugelige til et helt andet Formaal.

For ca. 25 Aar siden tænkte man paa at flytte Døvstummeskolen i Fredericia til Jonstrup — og Seminariet til Roskilde. Der blev foretaget Opmaaling af Seminariets Bygninger og udarbejdet Planer til de nødvendige Forandringer. — Bekostningerne blev saa store, at man opgav det hele.

Hvis man nu nedlægger Jonstrup Seminarium og til Gengæld installerer et Statsseminarium i et Privatseminariums Bygninger, paafører man Staten dobbelte Udgifter:

1. til en Ombygning og Udvidelse af Privatseminariet, da dette ikke har Laboratorier, Faglokaler m. m. af en saadan Beskaffenhed, som Tiden og Seminarieloven kræver — *og som Jonstrup allerede i Hovedsagen har;*
2. til den foran nævnte Ombygning af de forladte Seminariebygninger i Jonstrup.

Dernæst er det rimeligt at spørge: Har man en virkelig naturlig Anvendelse af disse — eller kun en, der maa betegnes som søgt, eller maaske foreløbig slet ingen? Jonstrup Seminarium er vurderet til over en halv Million Kroner.

Man kan heller ikke gaa uden om Spørgsmaalet: Vil der

være et rimeligt Forhold mellem den store Værdi, man efter den nævnte Ombygning kommer til, og Betydningen og Omfanget af den Institution, man vil anbringe i Bygningerne?

Paa Forslaget til Finansloven for 1934-35 er der optaget ret betydelige Beløb til Jonstrup Statsseminarium. Selv om Seminariet nedlægges, bliver det, som foran paavist, nødvendigt at anvende store Dele af disse Beløb, hvis man ikke vil lade det store Bygningskompleks henligge unyttet og blive ødelagt.

Ved en rigtig Opgørelse af Nedlægningens (Flytningens) Virkning paa Statens Økonomi maa der ogsaa tages Hensyn til følgende:

1. Ved en Flytning vil den aarlige Udgift til Lønninger paa Grund af Stedtillægget blive kendelig forøget. Der er en Forstander, 6 Lærere og en Pedel ved selve Seminariet; ved Øvelsesskolen er der en Leder og mindst een Lærer. Selv om man kun regner med disse 10 Tjenestemænd, vil Lønningskontoen blive forøget med ca. 5000 Kr. aarlig. Kapitaliserer man dette Beløb, kommer man til en Sum paa over 100,000 Kr., d. v. s. betydelig mere end Seminariets Forsyning med et Centralvarmeanlæg vil koste.
2. En Flytning af Seminariets Personel og omfattende Materiel vil koste adskillige Tusinde Kroner.
3. To af Seminariets Lærere har fornylig — paa Tidspunkter, der er senere end en Udtalelse fra Undervisningsministeriet om, at Tanken om en Flytning af Seminariet var opgivet — købt Huse, som de med betydelige Udgifter har ladet ombygge. Staten kan næppe forsvare at lade dem bære hele det betydelige Tab, som Seminariets Flytning vil medføre.

Der er ikke ringe Sandsynlighed for, at Seminariet under de ny Forhold i en Helhed, set fra et Brugsstandpunkt, vil faa ringere Lokaler og ringere Arbejdskaar, end det har paa Jonstrup. — Og Provinselevernes Uddannelse vil afgjort blive langt kostbarere.

Gennem mange Aar har en stor Del af Seminariernes Elever tilvejebragt Midlerne til deres Uddannelse enten helt eller for

en væsentlig Del ved Laan og Understøttelser. Udvidelsen af Seminarietiden med et Aar i Forbindelse med den økonomiske Krise har i kendelig Grad vanskeliggjort deres Stilling.

Over for Studenter har man fundet det nødvendigt, ikke blot at indrette Kollegier, men ogsaa at sørge for billig og god Mad. Hvis man nu flytter Seminariet fra det billige Jonstrup til det dyre København, er Staten saa villig til paa lignende Maade at sørge for Seminarieelever fra Provinsen?

En Del af de forannævnte Finanslovsbevillinger til Jonstrup Statsseminarium skal anvendes til Indretning af Køkkener, Baderum m. m. til Eleverne. — Hvis man ikke i København vil give Eleverne saadanne Indretninger, saa sparer man naturligvis de dertil nødvendige Udgifter. Men det turde blive vanskeligt at godtgøre det rimelige i at stille Eleverne langt ringere i København, end man vil stille dem paa Jonstrup. — Og vil man ikke det, kommer man op paa ganske andre Udgifter end paa Jonstrup.

Den nuværende Tid synes at egne sig daarligt til den paa-tænkte Forandring. Der maa utvivlsomt regnes med en Prisstigning uden tilsvarende Lønforøgelse. Det vil næppe være rigtigt over for Folkeskolen at belaste dens Lærere med større Gæld end nødvendigt.

Dernæst: Mon en Tilværelse i København, der for mange Elever paa Grund af deres økonomiske Forhold vil blive trang, danner en bedre Baggrund for deres Uddannelse end den. Livet ude paa Jonstrup giver dem?

— — Selv om man, bortset fra Undervisningen, i København helt vil overlade Eleverne til sig selv, turde det hele Flytningsforetagende, betragtet som en økonomisk Transaktion for Staten, blive af udpræget negativ Karakter.

At Flytningen for Eleverne i enhver Henseende vil have denne Karakter, er uden for al Tvivl.

For Folkeskolen turde Virkningen blive af samme Art. Det vil næppe være muligt i København at give Eleverne en saa alsidig praktisk Uddannelse, som de faar paa Jonstrup. Den unge Lærer, der kun kender Forholdene i en 7-klassem Københavnsk Skole, vil være ilde stedt, naar han kommer ud i en to-

eller treklasset Landsbyskole, og denne vil være daarlig tjent med ham. Den Mangel kan ikke afhjælpes, ved at man nogle Dage sender Seminarieeleverne ud i Landsbyskoler. Kun ved at de eet eller to Aar medvirker i en god Landsbyskole, kan de faa et levende Indtryk af, hvad der virkelig kan naas i en saadan, og hvorledes det naas.

For saa godt som alle Jonstrupelever, baade tidligere og nuværende, er det uforstaaeligt, at man kan tænke paa at nedlægge et Seminarium, der har en saa ideel Beliggenhed og saa rigelige og gode Lokaler som Jonstrup, for at flytte ind til den store By. Vi tillader os at fremhæve, at der skal vægtige Grunde til, for at en Flytning kan kaldes forsvarlig.

Der er bleven sagt, at det var rimeligt, at Hovedstaden fik et Statsseminarium. Det skal vi ikke bestride. — Men er det ikke ogsaa rimeligt, at Sjælland med omliggende Øer og Bornholm har et Statsseminarium? — Og er det rimeligt til Fordel for København nu at nedlægge det Seminarium, som disse Landsdele har haft i 125 Aar?

Unge Københavnerne har samme Adgang til Jonstrup Seminarium som andre. Deres Horisont vilde næppe blive snævrere, om de nogle Aar kom til at leve et lille Stykke uden for Byen.

Hvis man nedlægger Jonstrup Seminarium, vil man ikke derved rette en Skævhed — tværtimod. Der findes Egne i Landet, hvor Statsseminarierne ligger unormalt tæt. Vil man have et Statsseminarium i København, kunde man foretage en Udtynding paa passende Sted og oprette et Kvindeseminarium derinde. Hvad man end mener om Fællesseminarier, turde det være rigtigt ogsaa at have enkelte Særseminarier.

Man hører af og til følgende: Det og det Seminarium kan ikke nedlægges, for det vil vedkommende By ikke finde sig i. — Hvis Jonstrup Seminarium nedlægges, vil der selvfølgelig ske betydelige økonomiske Forskydninger i dets Omegn, og enkelte Personer vil blive ruinerede. Befolkningen i og omkring Jonstrup maa have nøjagtigt samme Krav paa Hensyn som Befolkningen andre Steder.

Almindeligt Omdømme siger, at det ikke bør være den enkelte Bys økonomiske Interesser, der bliver bestemmende for,

hvilke Seminarier der skal nedlægges — hvis man i det hele vil lade Staten nedlægge saadanne. Det bør i første Linie være skolemæssige Hensyn, der bliver det afgørende, og i anden Linie Hensynet til Elevernes aandelige og materielle Vel. At lade en tvivlsom eller indbildt økonomisk Fordel for Staten være det bestemmende, maa ligge uden for Mulighedens Grænser.

Vi tillader os i al Ærbødighed at udtale Haabet om, at en indgaaende Undersøgelse vil vise, at det er rettest, at Jonstrup Statsseminarium, Landets ældste, vedbliver at bestaa.

Stig Bredstrup,

Formand for Jonstrupsamfundet.

Phv. Forstander

for Jonstrup Statsseminarium,

Kaalundsvej, Farum.

P. Andersen,

Førstelærer.

Hjørlande pr. Slangerup.

Frigast Hansen,

Kommunelærer.

Islands Brygge 5²,

København S.

J. Hegelund,

Førstelærer.

Ulstrup pr. Gørlev.

Holger Nygaard Kristensen,

Seminarie-Elev.

Jonstrup pr. Ballerup.

Wilh. Thomsen,

Kommunelærer.

Eigaardsvej 2¹,

Charlottenlund.

BESTYRELSESMØDE 1933

DER blev den 8. December 1933 afholdt et særligt Bestyrelsesmøde, der som det vigtigste Punkt paa Dagsordenen havde en Forhandling om, hvorledes man burde forholde sig i Anledning af de i Dagspressen fremkomne Meddelelser om, at Undervisningsminister Borgbjerg i en nær Fremtid vilde overgive Rigsdagen et Lovforslag om at nedlægge Jonstrup Statsseminarium. Frigast Hansen havde meldt Forfald. De andre Bestyrelsesmedlemmer havde givet Møde tilligemed Forstander, Dr. Arne Møller og Skoleinspektør R. C. Mortensen, der begge var indbudt som ekstraordinære Deltagere.

Formanden, Stig Bredstrup aabnede Mødet, idet han redegjorde for den ekstraordinære Indkaldelse: Saa snart Ministeren havde fremsat sit Lovforslag, maatte det være Jonstrupsamfundets Opgave at foretage en alvorlig Indsats for Jonstrups Bevarelse. Der forelaa et saare vægtigt Indlæg, som Seminarie-lærer Johansen havde udarbejdet, og dette Indlæg ønskede Bredstrup fremlagt for og derefter behandlet af den samlede Bestyrelse.

Johansen oplæste nu sit Forslag, der var tænkt som en Henvendelse til Rigsdagen, og efter at man under den paafølgende Diskussion havde faaet indført nogle faa Ændringer, udtaltes der en enstemmig og stærk Tilslutning til Johansens Forslag, og R. C. Mortensen paatog sig den praktiske Ordning af Forholdene, saaledes at hvert Rigsdagsmedlem samt Ministrene, visse ministerielle Embedsmænd og desuden en anseelig Række Dagblade hurtigst muligt kunde faa den som Særtryk af Aarbogens 11te Bind frembragte Henvendelse i Hænde. Det lykkedes da ogsaa at faa Trykkeri og Bogbinder til at forcere

Fremstillingsarbejdet, saa at hver Rigsdagsmand (der er 149 Folketingsmænd og 76 Landstingsmænd) i god Tid havde Indlægget i Hænde. At de saaledes fik den at se før Jonstrupsamfundets Medlemmer var en Nødvendighed, da det naturligvis maatte gælde om at faa Redegørelsen frem netop paa det Tidspunkt, da Lovforslaget blev forelagt. Den findes her paa Aarbogens første 12 Sider, og det vil forhaabentlig glæde alle Medlemmer at se de gode Argumenter den fremhæver.

Hvad Bestyrelsesmødet iøvrigt angaar, maa det fremhæves, at man foruden at afgøre de Sager, der vedrører Indholdet af Aarbogens 11te Bind, drøftede Muligheden af at faa afholdt et stort Møde paa Jonstrup i Sommeren 1934.

Wilh. Thomsen betonedede tilsidst det ønskelige i at søge skabt en nærmere Forbindelse mellem ældre og yngre Jonstrupaargange.

ET INDLÆG

FRA EN AF JONSTRUP SEMINARIUMS BALDAMER

DET hænder for os alle — og oftere efterhaanden som Aarene gaar —, at man i en Avis læser, at en Ungdomsven er død. Man saa ham sjældent, maaske aldrig; men Bevidstheden om, at han eksisterede, gjorde Tilværelsen hjemligere, lunere — nu er han borte, man føler sig fattigere, Livet har mistet en Værdi.

Det vil føles omtrent paa samme Maade, hvis det en Dag bestemmes, at Jonstrup Seminarium skal nedlægges, og uvilkaarligt vil man spørge sig selv: Hvorfor netop Jonstrup, som ved sine Traditioner, ved den stærke Kammeratskabsfølelse, der knytter Jonstrupperne sammen, ved sin Belliggenhed (saa nær Hovedstaden, at det præges deraf, og saa langt derfra, at det daglige Arbejde ikke forstyrres) maa være det ideelle Sted for unge vordende Lærere.

Der kommer vel for ethvert Menneske en Tid, da man forstaar, hvor værdifulde Minder kan blive, og har man i sin Ungdom følt sig særligt knyttet til et Sted, vil man den Dag, det forsvinder, synes, at noget synker i Grus; man mister en Baggrund for sit Erindringsliv.

Mange Minder — smukke, muntre og vemodige — skylder jeg Jonstrup Tak for. I særlig Grad knytter disse sig til Ballerne, om hvilke Forstander Bredstrup skriver i sin Bog »Fra Jonstrup«: — »for Jonstrupperne især var de nu slet ikke som andre Baller«. For den, der var mere end en blot tilfældig Gæst, var de det heller ikke — og glemmes aldrig.

Et af disse Baller husker jeg særlig godt, maaske ogsaa fordi det for mit Vedkommende fik en noget usædvanlig Afslutning.

Hvor tydeligt staar endnu for mig det Øjeblik, da vi med Toget rullede ind paa Maaløv Station. Der var myldrende fuldt af Elever, som modtog Baldamerne, de sidste var i lykkelig Uvidenhed om, at de muligvis havde lidt den Skæbne at have været slaaet op til Salg paa Tavlen i Musikstuen, naar deres ugalante Brødre var *anderswo engagiert*. Jeg føler næsten endnu den milde, disede Efteraarluft, ser det lange Tog af Mennesker, som parvis bevæger sig ned gennem Maaløv By, husker det første Glimt af de blaa Skifertage og den gæstfri, venlige Modtagelse hos Forstander Bredstrup og hans Frue.

Før Ballet opførte Eleverne »En Spurv i Tranedans« — festligt og fornøjeligt var det ikke mindst at se de unge Mænd optræde i Dametøj. Derefter drak vi The hos Forstanderen, forventende det Øjeblik, da vi vilde blive hentet ned til Ballet.

Fra en Sofa i Baggrunden imødesaa jeg med nogenlunde Sindsro Begivenhederne. Selv om man holder nok saa meget af sin Broder — ligefrem Hjertebanken ved Tanken om, at han om lidt vil træde ind ad Døren, det faar man ikke. Af de unge Damer husker jeg kun een, men hun gjorde til Gengæld ogsaa et dybt Indtryk paa mig ved frimodigt at erklære, at hun var 21 Aar. Jeg lovede mig selv, at saa taabelig at gaa til Bal i saa høj en Alder vilde jeg aldrig være. — Naar jeg nu danser en moderne Vals med min unge Søn og hans Venner, tænker jeg ofte paa den Aften og det Løfte, som jeg saa slet har holdt.

Nu ankom Herrerne; hver førte sin Dame ned til Gymnastiksalen, hvor vi sluttede op, Par efter Par, og til Tonerne af den Jonstrupske Nationalsang aabnedes Ballet. — Begrebet opførende Danse kendes næppe mere. For nylig spurgte jeg en ung Mand, hvem der aabnede Ballet paa den Skole, hvor han var Elev. Han svarede mig næsten forarget: »At aabne et Bal? Hvad er det for en Fortidslevning?« Ved Tanken om Nutidens Formløshed husker jeg den Alvor, hvormed jeg første Gang fulgte de indviklede Ture i en Polonaise: Damerne, som drejede til højre, og Herrerne til venstre, de lange Rækkers Snoninger, indtil hver igen mødte sin Partner i den modsatte Ende af Salen. Den lange Bro, man dannede ved at række hinanden

Hænderne, den morsomme Vandring under den, indtil alle havde været med til at bygge Tunnelen og til at gaa igennem den. Omsider fik Ceremonierne Ende. Alle stillede sig op; de første seks Par dansede ud og stillede sig efter en kort Dans bagest i Rækken, medens de næste seks Par dansede ud — under Balinspektørens Tilsyn. Efter at hele Rækken var naaet igennem, dansede alle ud paa een Gang — første opførende Dans var endt, og Fridansene begyndte. Klokken tolv blev der serveret Smørrebrød og The i Spisestuen. Traktementet var beskedent — Stemningen festlig. Festtalen blev holdt af den Elev, der aabnede Ballet. Taler, Sange og Taler igen, af Forstander, Lærere og Elever. Saa fulgte Borddansen, der blot 10 Aar tidligere havde haft de morsomste Variationer, men nu ikke adskilte sig særligt fra Turene i Polonaisen. Almindelig Dans igen: Tyrolervals, Mazurka, Svensk Maskerade, Lanciers — en halv Times Dameinklination — Polka, Sekstur og Klappfinale, afbrudt af Kotillonon, et Dannebrog af røde og hvide Sløjfer, fæstede paa en Pude. — Tiden flyver; pludselig stemmer Musikken i med en smeldende Galopade; efter en Dans Salen rundt staar man paa een Gang forladt af sin Kavaller — ingen ceremoniel Bukken og Nejen; i næste Nu farer man af Sted med en ny, — skifter bestandig. En Hvirvel af Mennesker, Strømme af Toner. Et barmhjertigt Menneske anbringer mig paa en Bænk, hvor jeg i Smug skotter til mine nye Sko og gør op med mig selv, at til det Tempo kan hverken Skoene eller jeg selv holde. I næste Øjeblik er jeg inde i Vrimmelen igen; jeg giver mig min Skæbne i Vold angaaende Skoene, som nu faktisk er gennemslidte. Musikken standser med en skærende Disharmoni — Klokken er fem. Ballet er endt.

Hver Herre opsøger nu sin Dame; har man svigtet hinanden en Smule i Løbet af Natten — Pligtdansene forsømmes dog ikke. Vi gaar Marche igen trods bankende Puls og vaklende Frisure; unge Stemmer synger »Og hør Du gamle, gamle Borger« — nu lyder det anderledes, end da Ballet begyndte, — den Gang som en Fanfare, nu som en Afsked.

Udenfor Gymnastiksalen er det mørkt, og det regner. Min galante Kavaller — et Mageskifte har fundet Sted — vil hente

mit Overtøj, og jeg bliver anbragt under et Træ imens. Skønt jeg har faaet alvorligt Paalæg om ikke at røre mig af Stedet, træder jeg alligevel et Skridt tilbage — og glider, stille og uafvendeligt, langt ned, forsvinder bogstaveligt i Jorden.

Mørke, Pløre og Regn. En forsmædelig Situation. Nu har jeg — mine drengagtige Interesser til Trods — været Lady en hel Aften, og saa skal jeg lide et saa skammeligt Nederlag; for hvem kan bevare sin Værdighed, naar hun staar i en Muddergrøft, vaad og snavset! Jeg ofrer mine hvide Handsker og forsøger at klatre op — umuligt.

Lidt efter slaar jeg mig til Ro med, at jeg ikke er værre stillet end Dronning Gunhild, og hun blev jo da, som vi havde set i Aftenens Dilettantkomedie, befriet fra sit ufrivillige Op-hold i Jorden. Da jeg lidt efter hører en lidt ængstelig Kalden, kan jeg ikke lade være med at besvare den med et hult: »Rok op, rok op!« Et Øjeblik Stilhed, aabenbart viet til Eftertanke, saa hører jeg over mit Hoved en Stemme, befriet og inderlig fornøjet: »Deres Majestæt!«

Hos Forstanderen skifter jeg Tøj i en Fart, og jeg naar endda at komme med til Punschesoldet.

Dagen gryer, da vi gaar til Stationen og fra Maaløv Bakke kaster et Afskedsblik ned over Seminariet, hvis Mure lyser hvide i Morgendæmringen — idyllisk ligger det, trygt og bestandigt synes det.

Da Toget efter mer eller mindre bevæget Afsked, Viften og Vinken ruller bort, falder der efterhaanden Stilhed over os, lidt Synken hen, maaske lidt Eftertanke — indtil pludselig en ung Dame, straalende, sikker paa sin Sukces, løser vore bundne Tanker: »Ja, ja, nu er der kun 364 Dage til næste Bal!«

Jonstrup — det er ikke alene Stedet, det er ogsaa de Mennesker, der har befolket det. Dersom det bliver nedlagt, dersom det skifter Fysiognomi, vil det dog leve i vore Minder; det kan først forsvinde sammen med os, der har kendt det.

Margrethe Landt,
født Fraas.

HALVFJERDSAARSFEST FOR FORSTANDER STIG BREDSTRUP

STIG BREDSTRUP fyldte 70 Aar den 13. September 1933, og gamle Elever havde den Dag arrangeret en smuk Fest for ham. Inspektør Boolsen (Stevnsgades Skole nær Nørrebro Runddel, København) havde med stor Beredvillighed stillet sin Skoles Gymnastiksal til Disposition, og Kommunalærer Edv. Hansen havde som den egentlige Festarrangør Æren af den festlige og tiltalende Dekoration af Lokalet. Heri samledes da Deltagerne, 90 i Tallet. Naturligvis var der først og fremmest Repræsentanter for næsten alle de af Bredstrup dimitterede Aargange, men der var ogsaa mødt en Del af de Elever, han i de senere Aar efter sin Afsked fra Jonstrup har undervist paa Femmers Kvindeseminarium. Desuden mødte alle Jonstrups nuværende Lærere, — af de forhenværende kunde af Grunde, som Døden forlængst har dikteret, ikke andre end Eggert Lunddahl være tilstede. Iøvrigt var Vennekredsen repræsenteret af Professor N. A. Larsen, Forstander Høy (Jægerspris), de to unge Dattersønner og enkelte Andre. Da alle havde taget Plads i Salen førte Inspektør Boolsen Forstanderen ind, og hilst af Klapsalver indtog han sin Plads. Kommunalærer Edv. Hansen, København, bød Velkommen, og derefter gav man sig i Lag med det righoldige »kolde Bord«, hvortil skummende Øl blev tappet af Ankere, som man havde anbragt i Salens Midte. Da den varme Ret omsider blev serveret, reiste Inspektør Gehl sig og holdt følgende Tale:

En Fødselsdag er jo som Regel en Hjemmets Dag; det kunde maaske derfor synes anmassende, naar vi gamle Jonstruppere paa en Maade bortfører Fødselsdagsbarnet fra Hjemmet —

vor Hengivenhed og Taknemmelighed overfor Forstander Bredstrup kan forhaabentlig tjene til Undskyldning for denne Bortførelse.

Naar Jonstrupperne samles med deres gamle Forstander, da vil Dagen eller Aftenen staa i Jonstruptegnet, det ligger os i Blodet, og naar vi Mand og Mand imellem i disse Dage har drøftet Fødselsdagen, har Omkvædet stadig været: »Det skulde gerne blive en rigtig Jonstrupfest«, og derfor tager jeg ikke i Betænkning at begynde med et Citat af en gammel Jonstrupper:

Dybt hælder Aaret i sin Gang,
snart ødes Eng og Lund,
farvel med al din Lyst og Sang
du korte Sommerstund!

Ved disse Strofer synes jeg, vi føres ud til Jonstrup Vang, til Søndersøen og Skoven; jeg ser for mig »den flyvende Sommer« over Jonstrup Vang. Jeg ser Skoven for mig i Færd med at iføre sig Efteraarets skønne, farverige Dragt, jeg ser Engene og Stierne, og jeg standser ved en lille Skovsø med Mindestenen over Jonstrups Minder, der ej maa dø, og saa hvisker det i Løvet: Der var engang, men i mig selv, dér lyder det: »Farvel med al din Lyst og Sang«. Hvad var vort Jonstrupophold, de tre Aar, andet end en kort Sommerstund, eller maaske snarere en kort Foraarsstund med »Sol over Vang, som en Morgen i Maj, naar det grønnes«.

Den korte Sommer- eller Vaartid er svunden, men Mindets Kildevæld sprudler lige klart, Minderne om disse Dage, da De, Forstander Bredstrup, stod som vor Læremester og Vejleder til den Gerning, vi skulde dygtiggøre os til. Hver især af os har vel et og andet at kalde frem, det være sig fra Deres Timer i Klassen eller fra hyggelige Stunder i Deres Hjem, som De gæstfrit aabnede for os — vel i Forstaaelsen af, at vi unge Mennesker havde godt af at komme under et Hjems Paavirkning, allerbedst husker vi Dem maaske, naar De paa en eller anden Mærkedag djærvt og livfuldt talte til os.

Men ogsaa for Dem er Sommerstunden nu forbi og Efteraaret staar for Døren i dobbelt Forstand, thi Aarets Løb sym-

boliserer jo vort Livsløb. Men hvad gør det, at det bliver Efteraar, naar det kommer saaledes, som det er kommet i disse Dage, det viser os, at der er endnu Livskraft og smukke Farver, og hvad betyder det at ældes, naar Hjertet blot beholder sin Livskraft! Carl Ploug siger:

Hjertet kan vel ældes, kan vel briste,
 men er der god og sund Natur deri,
 bevarer det Kuløren til det sidste
 — og Hjertet har al Ungdoms Poesi.

De, Forstander Bredstrup, har bevaret Hjertets Kulør fra Vaar til Efteraar; gennem Hjertets Sprog kan vi endnu fornemme den samme Klang; djærvt fængslende og varmende kan De endnu tale til os. I Deres Hjerte er endnu en god Del af Ungdoms poesien, og mon vi ikke netop her har Forklaringen paa, at De har kunnet blive ved med at drage Ungdommen til Dem, trods større og større Aldersforskel mellem Dem og Deres Elever. Men De forstod ikke blot at drage Ungdommen til Dem, men ogsaa at fastholde Forbindelsen med de ældre, »... det er, som med lønlig Magt, du drager til din Favn«. Hvad var da dette for en lønlig Magt?

Var det dette, at De stod som Forstanderen, Chefen, altsaa i Virkeligheden Deres Stilling, som drog os? Nej! Man kan jo godt være en dygtig Chef uden Tiltrækningskraft. Søgte De da Popularitet blandt os, gjorde De noget særligt for at vinde os og vedligeholde Forbindelsen? Nej! Hvad er det da, som gør, at vi gerne fylkes om Dem? Det kan siges med to Ord. »Deres Personlighed«. Dette Ord bliver saa ofte misbrugt, men her er det paa sin Plads. De var i al Deres Færd saa ægte, saa naturlig, De havde Livsglæde og kunde le med de glade, men De kunde ogsaa tale Alvorsord, Alvor og Gammen var saa vel forenet hos Dem, ja, De kunde saamænd ogsaa blive — om jeg tør bruge dette Udtryk — rigtig godt »gal i Hovedet«, med andre Ord, De var saa menneskelig, og dette menneskelige, forenet med en naturlig Myndighed, tror jeg, virkede saa kraftigt, at Forbindelsen mellem Dem og os stadig kunde bevares.

Derfor lytter vi endnu gerne til Deres Ord, som aldrig var

tomme og døde, men vi mærkede altid Livet bag dem, derfor slaar vi gerne Kreds om Dem, naar Lejlighed gives, og derfor er vi ogsaa kommet i Dag for at være sammen med Dem ved denne Milepæl paa Deres Livsvandring.

De blev et Samlingsmærke for os gamle Jonstruppere, idet De ligesom symboliserede Jonstrup. Naar vi tænker paa Jonstrup, træder De straks frem for os som en Forgrundsskikkelse, vi ser Dem for os som De kommer gaaende over Pladsen — en Gang ikke ulig Sømandens paa Dækket —, og vi ser Deres venlige Blink i Øjet.

Nu slaar vi Kreds om Dem som vort Samlingsmærke for at bringe Dem en Hyldest og Lykønskning. Dersom Forholdene tillod det, vilde mange flere være tilstede, vi, der er her, be-
tragter os kun som Repræsentanter for alle vore Kammerater, der, spredt over Landet, sikkert i Aften sender Dem mange venlige Tanker!

Vi vil et Øjeblik lade disse Mure forsvinde, og jeg vil føre Dem til en anden Sal, med et andet Højsæde, hvor Forstanderen har Sæde, og De vil da, kære Forstander, for Deres indre Syn se Aargang efter Aargang af Dimitterede drage forbi, Hundreder af danske Lærere, som hilser Dem i Ærbødighed, i Taknemmelighed og med Glæde, og fra os alle vil tone »Den gamle Borger«, Jonstrups Nationalsang mod den gamle Borger, der blev en Jonstrupper saa god og gæv som nogen, værnende om Jonstrups Minder, som ej *kan* dø og ej *maa* dø. Saa modtag da gennem os, som her er til Stede, Sønneskarens Tak for den korte Sommertid paa Jonstrup, men tag ogsaa dens Lykønskning.

Jeg har jo, i hvad jeg har sagt, stadig set tilbage, hvilket vel ikke er saa underligt, naar Minderne vælder frem, og at mindes er jo netop at leve i Fortiden, — lad mig nu til Slut et Øjeblik hefte Blikket ved Fremtiden.

Hvad den bærer i sit Skød, ogsaa for Fødselsdagsbarnet, ved vi ikke; her maa vi nøjes med Ønsker, men efter Naturens Orden kommer der efter September en December, og som disse Septembere har været straalende smukke, saa kan ogsaa December være det, naar Sneen dækker Mark og Mose og fyl-

der Landskabet med Fred, over hvilket en tindrende Stjernehimmel hvælver sig. Blandt alle disse December-Stjerner skiner ingen med stærkere Glans end den, der blev tændt over Bethlehems By, — maatte denne Stjerne ogsaa for Dem, kære Forstander Bredstrup, bevare sin Glans og sit Ry og lyse til Dagens Ende.

Forstanderens Svar fulgte strax efter, og det var i dets Blanding af Vemod og Munterhed et ægte Udtryk for det, som alle gamle Elever elsker hos ham, det som kalder baade paa Smilet og paa Taarerne.

Da Kaffen var drukket, blev der en lille Pause, under hvilken man fordelte sig i samtalende Grupper, men da Bordene snart efter stod dækkede med Frugt og Vin, tog man atter Plads ved dem, og nu blev Ordet givet frit. Der blev holdt adskillige Taler, og der blev sunget en af Kommunalærer Axel Lasthein forfattet Sang, som gengives her, dog efter Forfatterens Ønske i en lidt ændret Skikkelse.

M I N D E R

13. September 1933

Mel.: Der gik en Jomfru udi en Have ...

Vi sad en Aften paa Hejrebakken,
og stirred' over den blaagraa Sø,
og pludred' hyggeligt ved Tobakken
om Jonstrups Minder, som ej kan dø.

Om Marchen under de hvalte Kroner,
— den første Tur gennem Jonstrup Vang —
og Venskabsløftet og Sangens Toner
og Afrodite for første Gang.

Om Sommernætter paa Snogeengen,
naar Nattergalen bag Løvet slog,
og glemt blev Sliddet, og glemt blev Sengen,
og Vrøvl og Visdom og Pen og Bog.

Om Vennetogter i Vinternætter,
 naar Isen knaged paa Sønder sø,
 og Stjerner lyste paa Sneens Sletter,
 — hvor skønt at leve, hvor skønt at dø.

Om Juleballer og Cotilloner,
 og hvide Veste og hvid Glacé.
 I Lykkens Rige vi da var Konger,
 og *hun* var Dronning — ils sont passés. —

Fra Hejrebakkerne Jonstrups Tage
 i Aftendisen vi dunkelt saa —
 »Min Ven, der ligger de unge Dage,
 i Taagebanker de snart forgaa.«

Vi kommer, Fatter, til dig i Aften
 og rækker takkende Haanden frem.
 Hav Tak for Varmen, hav Tak for Kraften,
 hvormed du freded' vor Ungdoms Hjem.

Du sanked' Guldets af Morgenskæret,
 og lod det glitre den lange Dag,
 og du har Sangen og Klangens æret —
 de unges Sag var din egen Sag.

Dit Billed' derfor sig ind har spundet
 i vore Drømme om Borg og Sø.
 Dit dyre Navn er for stedse bundet
 til Jonstrups Minder, som ej maa dø.

Talerne fulgte Slag i Slag. Professor N. A. Larsen dokumenterede endnu en Gang, at han er en Mester i at tournere tørre Vittigheder, og Overlærer H. P. Hansen, Storehede Skole (den, som før hed Roskilde Markskole), holdt en for Systemskiftet Tidemand—Bredstrup ganske karakteristisk Tale, af hvilken der her gengives et Brudstykke:

Stig Bredstrup betegner for Jonstrup Systemskiftet. Mit første Indtryk af vor kære Forstander knytter sig til en Efteraarsdag i 1895, da han paa et kort Besøg kom til Jonstrup og under Ledelse af gamle Hans Mortensen gik gennem Spisestuen, medens vi holdt Frokost. Vi reiste os selvfølgelig som Hilsen og betragtede spændt den unge Mand, som skulde være vor nye Forstander. En af Bredstrups Elever fra Køge var mellem os. Bredstrup standser, giver et djærvt Haandslag og siger: De her, Christiansen! Hvordan lever De? Det var for mig et absolut Udtryk for et Systemskifte, — og at det var et Systemskifte, der *holdt*, det takker vi i Aften Stig Bredstrup for!

Alle Taler var en varm og stærk Hyldest til Stig Bredstrup, Jonstruppernes kære Fatter og Femmerianernes elskede Lærer, der trods de 70 Aar var saa straalende ung og glad som nogen-sinde.

Ud paa Aftenen bragte Inspektør Boolsen et nyt Moment ind i Festligheden, idet han til sit Luthspil paa sin sædvanlige mesterlige Maade foredrog nogle Viser. Ved 12-Tiden ønskede Forstanderen at bryde op og dermed afsluttedes den muntre Fest.

JONSTRUP 1932-33

Efter Seminarie-Elev *Johannes Eliassens* Oplysninger.

TIRSDAG den 21. Juni 1932 var der Glæde paa Jonstrup. Spiredimis sluttede, og om Aftenen var der Sct. Hans Fest med Tyredjævel, Underholdning: Korsang og Orkestermusik, Baal og Dans. Det var en rigtig fornøjelig Fest.

Dagen efter mødte de nye Spiriller, 23 ialt, til Optagelsesprøve. Kun 20 klarede sig.

Tirsdag den 28. Juni begyndte den i »Jonstrupbogen«s tiende Bind omtalte Rejse til Island.

Mandag den 15. August samledes Eleverne igen efter endt Sommerferie, parate til at tage en ny Tørn. »Øjeturen« med de nye Spirer og Dugilderne paa Pensionaterne afsluttede Dagen.

Løbene og Spirekampen, som de gamle naturligvis vandt (13—1), fandt Sted den 16. om Eftermiddagen. Om Aftenen var der Sangprøve paa Musiksalen.

Frederiksdalturen foregik Onsdag den 17. i det fineste Vejr og blev overmaade vellykket. Som et af Turens bedste Led skal nævnes Besøget hos »Gamle Fatter« i Farum.

Den 24. August lagde Fodboldholdet ud. I Birkerød spillede en Kamp mod Statsskolen, Jonstrup tabte (2—3). Bedre gik det ikke i Kampen mod Værløselejrens Soldater den 31. August: Jenserne vandt (2—0).

De i 10de Bind omtalte Islandsfarere havde den 26. indbudt til en »Revy« i Billeder fra Island. Forstanderen holdt ved denne Lejlighed Foredrag.

Ligesom sidste Aar var 2den Klasse i Aar en Tur paa Bornholm under Hr. Hauchs Ledelse. Turen varede fra Fredag

den 2. September til Onsdag den 7. Nætterne blev tilbragt i Rønne i Kommuneskolens Gymnastiksal, hvorfra Deltagerne hver Dag i Rutebil kørte ud til Bornholms Seværdigheder. Turen blev, trods en haard Overfart, yderst vellykket.

I Fodboldkampen den 8. September mod Soldaterne i Vær-løselejren gik det lidt bedre end sidst. Kampen spillede uaf-gjort (2—2); men den 22. gik det galt igen, denne Gang i Kø-benhavn mod Blaagaards Seminarister, som vandt med 7 Maal mod vore 3.

Den 26. fandt »Seminarinefesten« Sted. Det var i Aar den femtende i Rækken. — Dagen blev indledet med en Fodbold-kamp mod Haslev-Seminaristerne. Kampen endte uafgjort 2—2. — Som sædvanlig blev Seminarinerne saavel fra Femmers som fra Zahles Seminarium hentet paa Hareskov Station, hvorfra Turen gik til »Ønskebøgen« og »Øjet«. Ved »Øjet« holdt »Gamle Fatter« en munter Tale, der dog ogsaa fik de dybere Strengte til at klinge, da han omtalte Rudolf Bruhn og Stenen. — Resten af Festen gik efter gammelt Mønster, og der er ikke andet at sige, end at den forløb paa en fortræffelig Maade: alle Deltagerne morede sig storartet.

Fredag den 30. September holdt »Folkevennen«s Redaktør, Ejnar Petersen om Aftenen et Foredrag om »Skolen og Alkohol-spørgsmaalet«. Foredraget var udmærket og meget oplysende.

Det jonstrupske Fodboldhold havde den 14. Oktober inviteret et Hold Veterinærer fra Landbohøjskolen herud til en Kamp. Atter denne Gang tabte Jonstrupperne.

Fra den 15. til den 21. Oktober var der Efteraarsferie og derpaa begyndte Skuespillere og Musikere Prøverne til Efter-aarskomedien.

I dette Efteraar indførte Forstander, Dr. Møller noget Nyt, idet han hveranden Tirsdag har »Elevaften« i sit Hjem. Der indledes med Oplæsning og Gennemgang af klassiske Digter-værker, hvorefter Kaffebordet bliver plyndret. Resten af Af-tenen tilbringes med Sang, Samtale og lignende. Efter den sti-gende Tilslutning at dømme synes det, at Eleverne forstaar at paaskønne Forstanderens Velvillie, idet han saaledes aabner sit Hjem for os til Nydelsen af baade aandelige og materielle

Goder. I disse Tirsdagftener er der gennemgaaet nogle Ud-
drag af Adam Homo, Brand, Over Evne, oplæst af Bjørn
Bjørnsøns Erindringer om sin Fader o. s. v.

Den 28. Oktober om Aftenen talte Inspektør Benzø paa
Dagligstuen om sine Minder fra den Tid, da han selv var Elev
paa Jonstrup. At det var en morsom Aften, kan enhver, der
kender »Spektus«, tænke sig.

Fodboldkampen mod Vordingborg-Seminaristerne fandt Sted
i Vordingborg Lørdag den 29. Oktober. I denne Kamp gik det
nogenlunde. Vi klarede os uafgjort 1—1. Det var Aarets sidste
Kamp. Man kan vist godt sige, at det jonstrupske Kamphold
har haft en daarlig Sæson.

Om Aftenen, Tirsdag den 1. November, var Professor J. P.
Bang herude. Han holdt Foredrag om »Barnet hos H. C. An-
dersen«.

Torsdag den 3. November var der Generalprøve paa Holbergs
»Abracadabra«. Skolebørnene fra Ballerup, Maaløv og Jonstrup
overværede den, men hvor meget de har faaet ud af Stykket,
skal være usagt. — Fredag Aften holdt man anden Prøve.
Omegnens Beboere var mødt talrigt op og fra flere Sider faldt
der anerkendende Udtalelser om Stykket og dets Udførelse.
Selve Festen Lørdag Aften formede sig som i de tidligere Aar,
altsaa som en saare fornøielig Fest. — Man havde i Aar fundet
paa at lave en »Reklamefilm« til Mellemakterne. Denne »Film«
gjorde megen Lykke.

Fredag den 11. November var Jonstrups Sangkor under Le-
delse af vor energiske og dygtige Dirigent Bjarne Kirk indbudt
til at synge i Dansk-Islandsk Samfund i K. F. U. K.s Festsal
i København, hvor Forstanderen holdt et Lysbilledforedrag om
Rejsen til Island sidste Sommer. Et af Hovedstadsbladene,
»Dagens Nyheder«, skrev: »Efter Foredraget sang en Flok unge
Jonstrupperer ganske fortræffeligt nogle flerstemmige Sange«.

Fredag den 25. var Koret inviteret til at synge ved et For-
ældremøde paa Dyssegaardsskolen i Gentofte. Ogsaa her kla-
rede Koret sig særdeles smukt.

Samme Dags Formiddag talte Inspektør Müller fra Dansk
Skolemuseum for os om Undervisning. Foredraget var særdeles

interessant og ledsaget af en Udstilling af Arbejdsbøger og Arbejdsresultater med meget mere.

Tirsdag den 6. December var Professor N. A. Larsen (velkendt af alle Jonstrupperne for de Paragraffer, som staar bag i »Vor Folkeskoles Udvikling«) herude for at holde Foredrag om Minder fra hans Tids Jonstrup (for godt 50 Aar siden).

Onsdag den 14. December var Kor, Orkester og Danseorkester indbudt til Lille Værløse, hvor de paa Afholdshotellet ved den stedlige Sangforenings Generalforsamling gav en Underholdning. Ogsaa her høstede de Udøvende og da ikke mindst Danseorkestret, der spillede til Dans, mange Laurbær.

Fredag den 16. var Gemzøekvartetten herude for at give en Koncert om Aftenen. Der var stuvende fuldt paa Musiksalen, og baade Kvartetten og Koncertsanger Knud Schönberg, der var fulgt med den, høstede kraftigt og særdeles velfortjent Bifald.

Der blev i Aar ingen Julefest paa Borgen. Man kunde ikke rigtig blive enige om den økonomiske Side af Festen; maaske har der spillet noget andet ind med; men Julefest blev der altsaa ikke, hvilket er meget beklageligt, da denne Fest sædvanligvis er en af de hyggeligste og smukkeste paa Jonstrup.

1933.

Fredag den 6. Januar var Juleferien forbi. Der blev taget fat med fornyet og forøget Kraft i alle tre Klasser.

Forstanderen indbød til Juletræ Tirsdag den 10. Januar som Afslutning paa de hyggelige Tirsdagsaftener, der begyndte i Efteraaret 1932. Der blev trakteret med Kaffe, og vi sluttede den hyggelige Aften med at synge nogle af de gamle Jule-salmer.

Endnu en Gang, den 14. Januar, skulde vort fortræffelige Kor og Orkester ud for at give Underholdning. Denne Gang i Færøisk Forening i København. Efter at Kor og Orkester havde underholdt Publikum i 1½ Time, blev der budt Kaffe, hvorpaa det jonstrupske Danseorkester spillede op til Dans, der varede til langt ud paa Natten.

Dette var Svanesangen for dette Aars Vedkommende. »Snart vi Alvorstiden naar«. Et glimrende Kor og Orkester har vi haft, takket være vor dygtige Dirigent, Bjarne Kirk.

I denne Tid skete der noget sørgeligt: »Lille Niels« forsvandt sporløst. Dette satte i lang Tid Sindene i Bevægelse, men om-sider er Stenen fundet — omend i lidt molesteret Stand — ude i den forreste Del af Øjet. Der kan være forskellige Meninger om, hvorledes den er bleven transporteret derned. Nu er den selvfølgelig bragt paa Plads igen.

Konsulent Jørgen Banke var her den 17. og 18. Februar. Han satte paa en fornøjelig Maade 3. Klasse ind i Biblioteks-mysterierne. Hans Instruktion varede hele to Dage, og »Menneskene« havde megen Glæde og stort Udbytte deraf.

Fastelavnsfesten den 18. Februar var en mindre, men særdeles vellykket, Fest. Den blev holdt i den pyntede Dagligstue, hvor der blev danset til det jonstrupske Danseorkesters Toner. Det gamle Laboratorium ved Siden af Cirkus var omdannet til et hyggeligt Restaurationslokale, hvor man kunde faa mange forskellige Forfriskninger.

Om Aftenen, Onsdag den 8. Marts, talte Professor Vilhelm Andersen paa Musiksalen om Bjørnstjerne Bjørnson. At det var ham, der talte, er alene nok til at sige, at det var en meget morsom Aften.

Søndag den 12. Marts om Eftermiddagen havde Eleverne indbudt Omegnens Beboere og Seminariets Personale til en Symfonikoncert ligesom sidste Aar. Orkestret blev dirigeret af Landsthingssekretær Jens Møller, en Broder til Forstanderen. Der blev spillet Haydns Paukeslagssymfoni, Numre af N. W. Gade og Carl Nielsen, samt, som en Compliment til vor egen Bjarne Kirk, Andanten af hans Strygekvartet i G-Dur. Desuden sang Rektor Herluf Møller, Forstanderens anden Broder, nogle Sange til Flygelakkompagnement, og Provstinde Bodil Becker (Ølstykke) høstede fortjent Bifald for de Viser, hun foredrog til sit Guitarspil. Alle de optrædende blev hilst med kraftigt Bifald af de mange Mennesker, der var mødt op.

Et Gymnastikhold af Borgens bedste Gymnaster var den 26. Marts med til en Opvisning i Værløselejrens Gymnastiksal.

I April Maaned var der Læseferie, og Mandag den 1. Maj begyndte den skriftlige Del af Examen, hvorefter det gik Slag i Slag med den mundtlige Del, saa den 1. Juni var alt klar til Dimissionsfesten. Denne formede sig som sædvanlig. Ved Kaffeordet i Gymnastiksalen blev der holdt mange Taler. Alle Lærerne talte og desuden flere Forældre samt baade gamle og nuværende Elever. Klokken var over halv tolv, inden Festen holdt op.

Den 7. Juni begyndte den nye 3. Klasse Skolegangen efter en længere Paradisferie, og den 9. begyndte Spiredimis. Denne sluttede den 22, og samme Aften rejste de nybagte »Haler« til Bornholm med Hr. Hauch i Spidsen. Turen formede sig akkurat som Bornholmsturen i September 1932. Hjemkomsten fandt Sted den 27. Samme Dag begyndte Sommerferien.

Mandag den 19. Juni var 3. Klasse paa en Tegneekskursion til Kullen under Folmer Lauritzens Ledelse. Den første Del af Turen druknede i Regnvejr, men da det hurtigt klarede op, blev Turens Formaal, Tegning af Klippeformationer, naaet.

Den traditionelle Sct. Hans Fest blev ikke til noget i Aar, dels paa Grund af, at Halerne skulde til Bornholm og dels vel ogsaa noget paa Grund af en Splittelse, der har været mellem Eleverne, saa at Elevraadet var ude af Funktion. Alt er dog senere bragt i den gamle Gænge igen. Jonstrupperaanden hviler igen over den gamle Borg.

Der er i de senere Aar foretaget en Del Forandringer paa Seminariet. Disse Forandringer, for hvilke der en anden Gang bliver redegjort, skyldes hovedsagelig den nye Seminaricordning, der fører meget nyt med sig, saasom Speciallæsning og Sprog. Til at undervise i Sprog er antaget Lærer cand. mag. Simonsen, Ballerup Realskole.

Praktikforholdene paa Jonstrup har der været en Del Klage over; men Ulemperne er nu afhjulpet, idet ikke alene Jonstrups egen Øvelsesskole og Maaløv Skole, men ogsaa Ballerup Kommuneskole staar til Seminaristernes Disposition. Eleverne i 3die Klasse kører i Bil een Gang om Ugen til Ballerup Skole for at faa deres Uddannelse suppleret der.

NOTER

Borggaarden er den Plads, der findes mellem den ældste Seminariebygning og den, der blev opført 1859. I sin Tid hed det at gaa over paa Gymnastikpladsen eller paa Nordsiden; nu hedder det »i Borggaarden«.

Baalet. Sankt-Hans-Baalet (Blusset) tændtes i ældre Tid paa den Bakketop, der nu indehaves af Børnehospitalets Filial, nu-tildags tændes det (som ved den Lejlighed, der her omtales) paa Marken Nord for Seminariet, »bag Anlægget«, som det hed i ældre Dage; nu hedder det »bag Filosofgangen«.

Circus: Naturhistorieværelset.

Filosofgangen er den Allé, der gaar i en Bue ud fra Borggaarden og nordenom rundt om Haverne. Dens Træer er plantede 1809 af de første Elever, der opholdt sig paa det fra Blaagaard til Jonstrup udflyttede Seminarium. Ordet er forholdsvis nyt: Anlægget, sagde man i ældre Tid.

Gemzøekvartetten hører hjemme i København og har i henved en halv Snes Aar haft følgende S sammensætning: Sekretær i Finansministeriet, cand. jur. Knud Gemzøe: 1ste Violin, Sekretær i Invalidedeforsikringsretten, cand. polit. Ove Lissner: 2. Violin, Landstingssekretær, cand. polit. Jens Møller: Viola, Fuldmægtig i Invalidedeforsikringsretten, cand. polit. Ove Lundbye: Violoncel.

Frederiksdalturen. I mange Aar marcherede alle tre Klasser, saasnt de nye Spirer var optagne, til Frederiksdal til stort Punschegilde, Dusgilde. I den sene Nat marcherede man tilbage igen. (Lærerne kørte). Nu er der Dusgilder rundt omkring i de Pensionater, Nutidens Elever spiser i, og i Frederiksdal nydes kun Kaffe.

Halerne: De Elever, der gaar i 2den Klasse.

Knejper: Elevernes Værelser.

Lille Niels: En stor Sten ude ved Øjet (Aphrodites Øje). Spirer har, for ret at blive anerkendte, at vise deres Kræfter under Arbejdet med at bære den op ad Skrænten.

Løb: Spirerne maa, for ret at blive anerkendte, løbe Filosofgangen rundt (løbe Anlægget rundt); det er en af de trange Formaliteter, de maa se at faa afviklet uden derved at tabe Humøret.

Menneskene: De Elever, der gaar i 3die Klasse.

Paradisferien: Den Ferie, der gives, naar Elever efter 2 Aars Ophold paa Seminariet har taget 1ste Del af Afgangseksamen.

Sangprøven, som Spirerne maa underkaste sig, foregaar under allehaande Løjer, der hører med til Spirernes Skærsildsprøver.

Spiredimis: Den Eksamen, Elever fra 1ste Klasse bestaar, før de rykker op i 2den Klasse (den hører for en Gangs Skyld altsaa *ikke* med til Løjerne, men er den rene og skære Alvor).

Spirekamp: Fodboldkamp mellem 2den og 3die Klasses Elever paa den ene Side og Spirerne paa den anden. Den hører ubetinget med til de obligate Løjer, man skal igennem.

Spirer: Elever i 1ste Klasse.

Spiriller: De, der melder sig til Seminariets Optagelsesprøve.

Tyredjævel: Læsedjævel. En Elev udklædes som en led Djævel eller Trolde. Han flygter fra Knejpe til Knejpe, forfulgt af 5—6 »Soldater«. Det ender med, at han i Borggaarden bliver indfanget, hvorefter han dømmes til Baal og Brand. Han bliver saa om Aftenen brændt paa Sankt-Hans-Baalet, dog saaledes at forstaa, at man ved den Lejlighed har en stor Dukke parat i Stedet for selve den levende Person.

Westend: Den Jonstrupfløj, der har Facaden ud mod Landevejen, altsaa mod Vest.

Øieturen: Den obligate Vandring til og fra Afrodites Øie. Skovsøens Navn er efterhaanden bleven forkortet til »Øiet«.

R. C. M.

EN FORTJENT HÆDER

Af J. Hegelund.

FORHENVÆRENDE Førstelærer *M. J. Mathiassen* i Mullerup fik efter sin Afsked 1926 Sølvkorset som Paaskønnelse for sin sjældne og virksomme Indsats paa forskellige Omraader. Naar han derefter paa sin 70-aarige Fødselsdag d. 9. Februar 1933 yderligere blev hædret med Ridderkorset ligger deri et Udtryk for Statsmyndighedernes endelige Forstaaelse og fulde Paaskønnelse af det Omfang og den Betydning, hans Gerning har haft og har, en Paaskønnelse, der hjerteligt vil glæde Mathiassens mange Venner over det hele Land og ikke mindst alle Jonstrupper.

I om ved tusind af Landets Skoler staar nu Samlinger af Naturgenstande, tilsendt fra Mullerup Skole, som talende Vidnesbyrd om en uegennyttig, saare kyndig og myreflittig Mands Ildhu. Og enhver dansk Skolemester, der har nogen Kærlighed til og Forstaaelse af vort Lands Forhistorie, bøjer sig med Respekt og Beundring for Mathiassens Indsats, knyttet til Fundene i Mullerup Mose.

De to Navne: *M. J. Mathiassen* og Mullerup høre nu uløseligt sammen.

Da den 22-aarige Jonstrupper — Søn af den ansete Gaardejer Niels Mathiassen i Faurbo — i 1885 tiltraadte sin Lærergerning i Mullerup, blev det Indgang til 41 Aars nidkært Virke i den samme Skole.

Levende og mangesidede Interesser, der spændte over Botanik, Zoologi, Geologi og Arkæologi og — ikke mindst — Musik, forenet med et Overskud af en egen stilfærdig, men sejt og udholdende Energi, *maatte* indstille Mathiassen paa Opgaver,

der laa ud over den stille Skolestues, og denne Skolestue blev — og er fremdeles — med sine Skabe og Montrer, fyldt med en overdaadig Rigdom af Samlinger af alle Slags, enestaaende i Danmark.

I 1902 begyndte den landskendte Indsamling og Fordeling, der fortsættes endnu, idet Mathiassen stadig bor i sit kære Mullerup og derfra leder Udsendelsen. Indtil nu er 155,000 Genstande gratis udsendt og fordelt til tusind af Landets Skoler.

I Aaret 1900 kom Mathiassen paa Sporet af mærkelige Forhold i Mullerup Mose og paakaldte Nationalmuseets Opmærksomhed. Museets Udgravninger førte nu til Fund af den mest gennemgribende Betydning for en ny Opfattelse af vort Lands første Bebyggelse. Med eet Slag blev vor Forhistorie ført Aar-tusinder tilbage i Tiden, og Mullerup Mose kom til at give Navn til den primitive Kultur, der blev Grund og Bærer for den ældre og yngre Stenalders.

1906 foretog Mathiassen for Museet en ny Prøvegravning, og samtidig udførte han en botanisk-geologisk Undersøgelse af Mosen, navnlig af dens mange Træstubbe og dens mærkelige Saltvandsflora, og han skrev en Afhandling derom i »Botanisk Tidsskrift«.

Mathiassens Interesser og videnskabelige Anlæg er gaet i Arv til Sønnen, Arkæologen, Etnografen og Grønlandsfareren Dr. phil. Terkel Mathiassen, nu Inspektør ved Nationalmuseet. Han har gjort en Karriere, der maa have glædet Mullerup-Fundets Fader mere end noget andet.

Da M. J. Mathiassen paa sin 70 Aars Fødselsdag den 9. Februar 1933 fik Ridderkorset, var det en saare naturlig Ting, at Kolleger i Løve Herreds Lærerkreds ønskede at give ham et varmt og levende Udtryk for deres Glæde over denne sjældne og saa enestaaende, velfortjente Hæder, og Kredsstyrelsen indbød derfor Medlemmerne til at samles med Mathiassen og Hustru den 21. Februar til en Fest paa Høng Hotel.

Det blev en meget smuk Fest, præget af det fornøjelige og hjertelige Kammeratskab, der skabtes i Kredsen af netop Ma-

thiassens Generation, en smuk Hyldest til den tidligere Formand for hans elskelige Færd og levende og trofaste Aktivitet, ikke mindst paa Sangens og Musikkens Omraade indenfor Kredsen. Det blev ogsaa en hjertelig Hyldest til den Hustru, der trofast og mild var hans Hjælp og Støtte. Ved Festen foredrog en af de Tilstedeværende det her citerede Recitativ:

Et Smil ham lyser i Øje
og Lunet ler i hans Skæg,
saa sindigt hans Ord kan sig føje
stiltfærdigt med netop det Præg —

af Visdom, der kommer dybt inde
fra et Sind saa levende ungt,
i hvis Grund man dybest vil finde
det skabende Udgangspunkt,

der er Barnets undrende Spørgen,
der fødtes i Drengens Leg —
den Lytten og Søgen og Spørgen
der lyser for Manden Vej.

Den førte til Stilhed i Bøger,
men helst dog til Mose og Strand,
saa sælsomme Ting der han søger
og bøjer sig ned iblandt.

Saa varsomt den Blomst han plukker
og nævner den kyndig ved Navn.
Han mønstrer den Sten, der sig dukker
forglemmt frem af Muldjordens Favn.

Men rigest og størst var de Glæder
i Mullerup Mose du fandt,
da *Storfund* til Ære og Hæder,
et *Guldfund* for Danmark du vandt.

Hil være den Skolemester —
— Med nordisk Sundhed og Marv
en Søn ad Veje, *du* peged,
nu højt løfter Fædrearv.

Hil være du Skolemester,
beskeden var altid din Færd.
Ej nogensinde en Ridder
mer afgjort var Hæderen værd.

M. J. Mathiassen
1933.

P. HOLME

4. Februar 1854 — 27. Mai 1933.

DEN 27. Maj 1933 døde forhenværende Inspektør ved Det kongelige Døvtummeinstitut Peter Holme, optaget i Foråret 1870 paa Jonstrup Seminarium og dimitteret derfra 1873 med en fin første Karakter. Han var Søn af Handelsgartner i Roskilde Jens Petersen og hed ved Optagelsen paa Seminariet Peter Petersen, men antog paa Døvtummeinstitutet Navnet Holme efter sin Fødeby, Faderens Hjemsted, dengang »Syv Holme«. Vi blev, da vi begge hed Petersen, Sidekammerater i Klassen og begyndte dermed en Venskabs- og Kammeratperiode, der har varet i 63 Aar. Efter sin Dimision blev han Huslærer paa Proprietærgaarden Adamshøj ved Ringsted, hvor han skulde undervise en døvtum Dreng. Ejeren havde rettet en Anmodning til Døvtummeinstitutet om at anvise en saadan Lærer, og dette henvendte sig til Jonstrup Seminarium, der udpegede Peter Petersen. Efter 2 Aars Arbejde i denne Stilling, søgte han saa ind til selve Døvtummeinstitutet, hvor han allerede i Efteråret 1875 blev Lærer og under Forstanderne Malling-Hansen og Hejberg fik sin egentlige Livsgerning. Fra 1911 virkede han tillige som Inspektør. Han kastede sig med Liv og Sjæl over Døvtummeundervisningen og naaede betydelige Resultater. Han havde paa Seminariet vist store Evner i Tegning, dette bidrog meget til, at han blev anbefalet til sin første Plads, og disse Evner benyttede han i sin Anskuelsesundervisning paa en fremragende Maade. Han havde dannet sig sine egne Metoder, som han ofte maatte kæmpe drabelig for at faa anerkendt, da de ikke passede for andre end ham selv, men hans Interesse og hans Resultater bevirkede, at han sejrede. Om

hans Virksomhed kan man læse i »Smaablade for døvstumme« ved hans Afgang i 1921 og ved hans Død: »Han var den fødte Døvmstummelærer. Hans Undervisning var lige saa frisk de sidste Aar som de første. At undervise Døvmstumme blev for ham altid noget nyt. I en sjælden Grad forstod han at fange Børnenes Interesse. Vi andre saa med Undren den Iver og Kappelyst, han kunde fremlokke selv hos de svagest begavede. Han forstod at gaa ind paa Børnenes Tankegang, saa han ikke blot blev deres Lærer, men ogsaa deres Ven. Han var en Mester i Tegnsproget, i hvilket han kunde udmale en Situation saa levende, at en Elev engang efter et af hans Foredrag kaldte det »Poesi«. En anden Gang gengav han Hedins Vandring gennem den tibetanske Ørken, og det var — siger den voxne Tilhører — som om man tilsidst selv slæbte Fødderne igennem det tunge Sand og følte Tungen klæbe til Ganen af brændende Tørst. Kan man egentlig forlange mere?«

Sine Metoder fremsatte han i Døvmstummeundervisningens Fagblade, og han udgav selv smaa Lærebøger i Dansk og Bibelhistorie, afpassede efter de døvmstumme Børns Tarv. Samtidig med, at han var saa optaget af sit Arbejde paa Institutet, plejede han ogsaa sin Interesse for Undervisning og Pædagogik i al Almindelighed, hvilket ogsaa hans Afhandling: Hvorledes lille Hans lærte sit Modersmaal (Hagerup 1912) tydeligt viser. Ved Døvmstummeinstitutets 100 Aars Jubilæum 1907 udnævntes Holme til Ridder af Dannebrog. 1921 tog han sin Afsked.

Holme var Jonstrups trofaste Ven. Livet der var ham en stor Oplevelse, som han aldrig glemte og som han altid med Forkærlighed drøftede i Selskab med Kammerater fra den Tid. Han gjorde engang nogle Optegnelser derom og skrev blandt andet: I den ensomt liggende Borg mærkes der jo kun lidt til Livet ude omkring, nærmest kun til Livet i de Hjem, hvorfra Kammeraterne var komne, fra snart sagt alle Dele af vort Land, de gode Hjem, Kammeraterne stadig hang ved, hvad der vel gjorde sit til, at Luften holdt sig saa ren imellem dem. Da Samlivet med Lærerne indskrænkede sig — vel efter gammel Skik — nærmest til Undervisningstimerne, var Eleverne saaledes i høj Grad henviste til sig selv, og saaledes gik det

til, at Livet paa Borgen var saa fortroligt som nogensteds, og dertil hidrog jo ogsaa, at vi levede under de samme nøjsomme Vilkaar, fulgtes ad i det samme strenge Arbejde og med det samme Maal for Øje. — Men mangan Sommeraften, naar man fandt det kunde være nok med Dagens Arbejde, drev Klassen over i den nære Skov, hvor vi boltrede os i Engen, sprang Buk-

P. Holme,
omtrent 1872.

og legede Kæde-tag-fat, »Mølle-sæk«, »Væve Vadmel« eller rørte vore unge Kroppe paa anden Maade, alt under kaad og lystig Munterhed, — til Kvartetten omsider listede sig til Side og lod »Aftenklokkens dybe Toner« og andre passende Sange tone hen i Aftenstilheden. Men hjem maatte vi jo, og to og to i Tallet i Takt til Tonerne fra den gamle Jonstrupmarche Og hør du gamle Borger! marcherede vi saa ad den næsten halvmørke Skovsti tilbage til Borgen, ind i Spise-stuen og op over Borde og Bænke hen til de to Tønder med Paa-malingen »Øl«, »Vand«, hvor

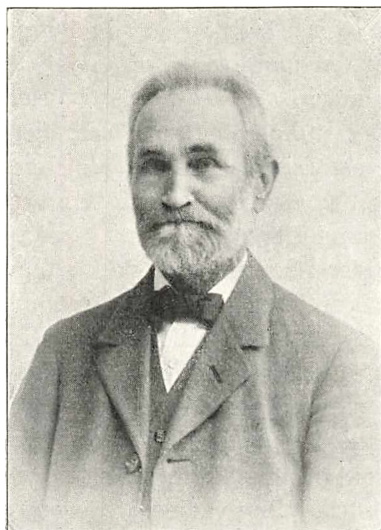
Toget opløstes, hvorefter vi igen samledes paa den fælles Sovesal, hvor det endnu varede en Stund, inden en af de myndigste, i Reglen Axel Zinn, stoppede Munden paa de livligste og fik dem bragt til Ro. . . . . Nu og da sneg vi os i Mørket til Værløse Kro for at forfriske Sindet ved et lille Punschegilde.

I Sandhedens Interesse maa jeg dog tilføje, at Forstander Driebein en Morgen efter en saadan Udflugt kom ind midt i vor Undervisningstime og paa værdig men dog venlig Maade — jeg har selv været ung — foreholdt os, at han maatte forlange af os, at vi fremtidig holdt vore Smaagilder indenfor Seminariets Mure. Han kunde ikke anderledes. Og det tog vi saa ogsaa Hensyn til.

Vi havde jo ogsaa vore mere officielle Fester: Stiftelsesfesten. Dugildet og vore Baller først og fremmest. Da var der jo Feststemning over Seminariet, der især betog os, naar vi kom ned i Spisesalen, hvor vore daglige Bænkerader var ombyttet med lette Stolerækker og besat med hvidklædte Baldamer. Men Betagelsen veg for den frie festlige Balstemning, naar vi efter Thedrikningen førte vore Damer over Flagpladsen ind i den pyntede Gymnastiksal, hvor Musikken modtog os, og vi inden længe gled ud paa Gulvet og svingede os i Dansen. Og saa Aftenunderholdningerne med Dilettantkomedie! Og som jeg ved Ballerne viste mig som en ivrig Danser overtog jeg flere Gange en Rolle med som Skuespiller. Saaledes søgte jeg her som der at være med som en festglad Deltager..«

Var Holme altsaa en vældig Slider i Læsningen, deltog han med Liv og Lyst i alt, hvad der kunde tjene til Opmuntring under »Studierne«. Allerede det første Aar spillede han den unge Pige i Hostrups »Den Tredie«. Der var kun det at indvende, at Emmys Stemme havde en ret maskulin Klang, men passede Stemmen altsaa ikke helt her, saa passede den til Gengæld i vor Kvartet, der ved alle vore Sammenkomster og muntre Gilder spillede en uafviselig Rolle. Holme var en af de mest ivrige for, at vi skulde fortsætte Kammeratskabet i vort fremtidige Liv, naar de 3 Aar 1870—73 var forbi. Allerede de første Aar, efter at han var kommen ind til Hovedstaden, søgte han at samle de faa Jonstruppere, der da var kommen derind, i en Kvartet, og han var Sjælen i den Sammenkomst, der i Aaret 1878 i Sommerferien fandt Sted paa Jonstrup, hvor man samledes efter 5 Aars Adskillelse, og hvori deltog Aargangen 1874, der de to sidste Aar paa Seminariet var voxet saa nøje sammen med vor egen Aargang, at det besluttedes, at den skulde holde sit Jubilæumsmøde sammen med os. Mødet varede i to Dage og Minderne blev opfrisket overalt: i Spisesalene og ude paa Engen. Vi overnattede paa Seminariet i en Sovesal. Det næste Møde blev holdt 1888 og var endnu godt besøgt, men senere mødte færre og færre ved de følgende 10 Aars Møder. Et blev holdt 1908 hos Gehl-Kristensen i Snoldeløv, men dengang var jeg desværre ikke med. I 1923

havde vi henholdsvis 50- og 49-Aars Jubilæum. Det blev atter denne Gang Holme, der sørgede for, at dette Møde fik sit særlige Præg. Vi samledes i Lyngby, og trods et stadigt Regnvejr tog vi Baaden over til Frederiksdal, hvor vi spiste Frokost i Restauranten. Der blev paa Grund af Regnen ikke Lejlighed

P. Holme.
1921.

til Spadsereture paa dette Sted, hvor vi i Seminarieaarene altid samledes til »Dusgildet«, den aarlige Sommerudflugt før Sommerferien, ved hvilken de nye »Spirer« optoges i vort ungdommelige Samfund som Dusbrødre; men Holme og jeg fik dog Tid til at se, om vore Navne endnu kunde kendes i Barken paa det store Bøgetræ (ved Gyngen), hvor vi i Aaret 1870 havde skaaret dem. Og det kunde de. Vi maatte tage Biler for at komme tilbage til Lyngby. Her skulde Middagen spises paa Hotel Rustenborg, og til denne havde vi indbudt vor gamle Lærer Pastor Kalkar, der dengang boede i Lyngby.

Men Holme var ikke alene stærkt interesseret i at arrangere disse Sammenkomster, han bidrog ogsaa i høj Grad til at højne Stemningen med sine gode Lejlighedssange, hvoraf flere lige fra 1878 er bevarede blandt Kammeraterne. Selv den sidste halve Snes Aar, da Antallet af Kammerater i København var svundet ind til højst 5 à 6, var Holme den trofaste Formidler til Afholdelsen af Fællesturene ud til forskellige Steder paa Landet, og om Vinteren til maanedlige Sammenkomster med en lille Middag i Hjemmene, Sammenkomster, der af en af Kammeraternes Husbestyrerinde betegnende blev kaldt »Gubbemiddage«.

Holme blev to Gange gift, første Gang 1884 med Anna Poulsen, der døde 1892, og anden Gang 1897 med Caroline

Thaarup, der døde 1930. I første Ægteskab havde han Datteren Johanne, nu gift med Viceinspektør Kjærgaard i København, og tre Sønner: Arkitekt Gudmund Holme, København, Købmand Poul Holme, Birmingham, og Auditor, Politifuldmægtig Mogens Holme i Aarhus.

I Begyndelsen af Maj Maaned 1933 blev Holme pludselig syg. Efter et kort Hospitalsophold kom han dog hjem igen, men Kræfterne var for svage, saa Døden indtraadte faa Dage efter. Begravelsen fandt Sted Fredag den 2. Juni fra Kapellet paa Roskilde nye Kirkegaard, hvor hans 2 Hustruer i Forvejen hviler. Pastor Wiese holdt en smuk Tale over Ordene: »Vel, du gode Tjener, du har været tro over lidet«, og ved det efterfølgende Kaffe bord, hvortil Familien havde indbudt Slægt og Venner, mindedes hans Fortjenester af Forstander F. Bech fra Fredericia, der i mange Aar var Holmes Kollega ved Institutet i København.

P. Holme var den særlig gode Jonstrupkammerat og den særlig gode og trofaste Ven, og alle, der kendte ham, vil mindes hans noble og fine Personlighed med Ære og i Taknemlighed.

M. A. K. Petersen.

Efterskrift. Det var en Aftale mellem M. A. K. Petersen og mig, at hans Manuskript skulde underkastes en Omarbejdelse, men inden den blev paabegyndt, døde han. Det var Søndag Aften den 28. Januar 1934, at han uden forudgaaende Sygdom styrtede død om hjemme i sin Bolig. Hvad der ovenfor staar at læse, er trykt efter den foreliggende Kladde. Forhaabentlig kan de Tilføielser, som her følger, have en vis Interesse. De kan ikke godt indarbejdes i Afdødes Manuskript, men maa fremtræde selvstændigt.

Holme var Elev i Roskilde Borgerskole fra den 20. Januar 1862 til den 15. Juli 1868 og var, da han blev udskrevet, Dux i sin Klasse. Inspektør Michael Hertz medgav ham et Vidnesbyrd, i hvilket der blandt Andet staar, at Holmes Færd »har været saa rosværdig og exemplarisk, at vi ikke vide at have haft nogen kjerere Elev.« Hos Hertz og Skolens Fjerdelærer, den for sin Ordenssans berømte A. Hammershöy, fik Holme

den lovbefalede Uddannelse før Seminariets Optagelsesprøve. Til denne mødte han paa Jonstrup den 30. og 31. Mai 1870. Der var ialt 20 Aspiranter. De 19 bestod Prøven, og Holme blev deres Dux. Paa Seminariet særprægedes han af sin næsten fænomenale Beskedenhed, Redelighed og Flid, saa alle Lærerne satte overmaade stor Pris paa ham, og allerede, mens han var i 1ste Klasse, stod han Fadder til sin Naturhistorielærer H. Mortensens Søn Valdemar¹⁾, Noget, man betragtede som en absolut Udmærkelse. At han, efter at Uddannelsesstiden var forbi, blev Lærer paa Adamshöi for den døvstumme Dreng Christian Amonsens skyldtes navnlig Musik- og Tegnelerer Carl Mortensens Forhandlinger med Forstander Driebein. Alleerede som Dreng besluttede Holme, at han vilde være Landsbylærer, og da han drog ind paa Adamshöi, var han endnu af samme Mening, men det gik hurtigt op for ham — og efterhaanden for Alle — at han havde udprægede Anlæg for Døvstummeundervisningen. Under den Virksomhed, han senere fik inde paa Døvstummeinstituttet, hævdede han sig derfor ogsaa lidt efter lidt som en fremragende Lærer. Forstander Malling Hansen fik sat igennem, at der ved Instituttet blev ansat en Inspektør, en Mand, der under det daglige Arbeide kunde bistaa Forstanderen og ved givne Lejligheder træde helt i hans Sted. Efter den først ansatte Inspektørs Død blev Holme ansat, men trods al den Anerkendelse, han efterhaanden havde nydt, var han endnu saa beskeden, at han i lang Tid mente, at han ikke turde søge Pladsen. Først to Kollegaers indstændige Pressen paa bevægede ham til at indlevere sin Ansøgning. At den blev bevilget stod for de Fleste som en Tilfredsstillelse, en velfortjent Løn til En, hvis Uselvskhed, Flid og pædagogiske Indsigt sammenholdt med hans Anciennitet (han var dengang den ældste af Lærerne) burde gøre ham selvskreven til en Forfremmelse, naar han selv ønskede den.

R. C. Mortensen.

---

¹⁾ Nu Førstelærer i Karlslunde per Taastrup. Se iøvrigt Side 51.

VALD. FRAAS

15. September 1852 — 13. Juli 1933.

VALDEMAR THEODOR NICOLAI FRAAS blev født i Holbæk den 15. September 1852. Faderen, Kunstdrejer Jens Christian Fraas,¹⁾ var gift med en Datter af en Jonstrupper,²⁾ og en af Fraases betydeligste Lærere i Holbæk Borger- og Realskole³⁾ var Jonstrupper og var gift med en Jonstrupers Datter, saa der har under Valdemar Fraases Opvækst været rig Lejlighed til at høre om Jonstrup og om den dertil knyttede Personkreds, men Enden var ikke endda, thi efter sin Moders Død kom han i Huset hos hendes Broder paa Kathrinebjerg Mølle, umiddelbart ved Sengeløse, hvor baade Førstelærer Jørgensen og Andenlærer Petersen og endda »Hjælpelærer« Rasmussen var Jonstruppere.⁴⁾ Kort og godt: Fraas har fra Lille af hørt mange Jonstrupperberetninger, og mens baade Rasmussen og Petersen, af hvilke Sidstnævnte forberedte Fraas til Optagelsesprøven, kunde fortælle om Datidens Jonstrup (de var ganske nyligt

---

¹⁾ Født 29. 1. 1827, død 5. 2. 1876.

²⁾ Emma Elisabeth Rasmussen, født 13. 11. 1828, død 2. 7. 1867, var Datter af Johannes Christian Rasmussen, der var født Aar 1800, dimitteret 1822, Lærer i Udby ved Holbæk fra 1824. Død 25. 2. 1842.

³⁾ Frederik Adam Tryde, født 3. 3. 1825, dimitteret 1847, fra 1850 til 1890 Lærer i Holbæk. Gift med Dorothea Petersen, der var født 6. 5. 1826 som Datter af Ludvig Petersen (født 16. 1. 1800, dimitteret 1819. Fra 1831 Lærer og Kordegn i Holbæk, død 4. 2. 1850).

⁴⁾ Førstelærer var Christian Laurits Jørgensen, dimitteret 1841 efter at han i to Aar havde været Kammerat med Hans Peter Pedersen (dimitteret 1843), med hvis Søster han blev gift. Andenlærer var Jens Petersen, der var dimitteret 1862. Som Hjælpelærer fungerede Anders Rasmussen, der var dimitteret 1866.

dimitterede), havde de Andre Fortidens Jonstrup paa Reper-toiret, saa man kan let forstaa, at Fraas, da han den 27. og 28. Maj 1869 mødte til Seminariets Optagelsesprøve, var forholdsviis godt kendt med og under alle Omstændigheder saare velvilligt stemt overfor Jonstrups Forhold.

Der var 19 Aspiranter. De 17 bestod, og de maatte nu i den nærmeste Tid, før de kunde blive fuldtud anerkendte som Kammerater, gennemgaa de mange Plagerier, som de lystigste og mest haardhændede af de ældre Elever væltede ud over dem, saadan som Traditionen bød det. Men ovenpaa alt dette fulgte saa Fredag den 25. Juni det store og fornøjelige Dusgilde. Med Seminariets Fane i Spidsen drog det lange, i tætte Geledder ordnede Tog ud fra Borgen under Tonerne af: »Og hør du gamle, gamle Borger!« Toget udgik fra Gymnastikpladsen (nu Borggaarden), og derfra marcherede man gennem Ahornalléen ned over Broen, og det var enhvers Pligt at trampe saa haardt i denne som vel muligt. Hæren marcherede nu videre gennem Skoven under idelig Sang. Der var naturligvis Pauser, for selv den gladeste Sangfugl maa sunde sig lidt nu og da, men det var sandelig et anseligt Antal Sange, der sprudlede frem som Vidnesbyrd om de Unges ubændige Livslyst. Først og fremmest blev der sunget Fædrelandssange og det med en Begejstring, der ikke kunde være større: Unge Genbyrds Liv i Norden; Liflig fløjte Velsklands Nattergale; Hell dig, du höga nord; Du gamle, du friske (saadan hed det uvægerligt dengang) du fjeldhøje Nord; ogsaa videre — og man glemte ikke for Jydernes Skyld (Bertelsen fra 2den Klasse, A. M. Nissen fra 1ste Klasse og vel ogsaa Andre) at tage Jylland mellem tvende Have med — og som en Slags Drilleri Jyden han er stærk og sejt! Da man havde naaet Frederiksdal og forfrisket sig lidt, gik man i tvangfri Klynger op til Jægerbakken, ved hvis Fod der blev leget Kædetagfat, sprunget Buk og lavet allehaande gymnastiske Løjer, og derefter samlede man i Kroen omkring de dampende Punscheboller, der var placerede paa lange Borde. Denne Gang var der en særlig Glans over Dusgildet, idet Forstander Driebein var med. Det var det første Dusgilde, der indtraf i *hans* Tid, og han

vilde gerne se, hvorledes et saadant Gilde spændte af. Han drømte ikke om, hvad der skulde hindre ham i at være tilstede Aaret efter: Da sad han, den 2den Juli, paa Jonstrup ved sin Hustrus Dødsleje, mens Lærerne og Eleverne holdt Dugilde i Frederiksdals Kro uden Anelse om, hvor alvorligt det stod til hjemme paa Borgen.

Hjemmarchen foregik under samme Feststemning som Udmarchen, men havde dog en anden Karakter, thi vel blev der sunget, men det var i det væsentlige kun ved Udmarchen fra Kroen og ved Indmarchen paa Borgen, ellers var det dominerende Element munter Samtale og højkrøstet Drøftelse af Dagens mangehaande Begivenheder.

Fredag den 2den Juli førte Lærer H. Mortensen for første Gang Fraases Klasse ud paa en virkelig botanisk Excursion. Hidtil havde han kun forevist denne Klasse visse af »Anlægget«s Træer og Buske, men den nævnte Dag gik Turen ind gennem den nærmeste Del af Skoven, hvis Eng- og Kratvegetation blev gjort til Genstand for Undervisning. Der foreligger Intet om, hvorvidt Fraases botaniske Interesse var vakt, før han blev Elev paa Jonstrup, eller om det først var Seminariets Undervisning, der kaldte den frem, men derimod ved man, at det ialtfald paa denne den første Excursion ikke var Fraas, der brillerede, det var derimod Fich, men Den ler bedst, som ler til sidst: I det lange Løb, mens Aarene gik, stod Fraas sig, og Fich fik overhovedet ikke engang Eksamen. Det er ikke altid, at det første Indtryk peger den rette Vej! Hvad nu Botaniken iøvrigt angaar, saa gav Fraas efterhaanden saa megen Interesse tilkende for den, at han ligefrem blev Omgangsven med H. Mortensen, omtrent som Svend Rasmussen, der var i Klassen over Fraas, iforvejen var det. Fraas trak to af sine Klassekammerater med sig, nemlig Jørgen Nielsen¹⁾ og B. Jørgensen. Mortensen kaldte straks den lille Forsamling »mit botaniske Trekløver«, og Lørdag den 3. September 1870, da Seminariets tre Klasser var i København for at bese Thorvaldsens Museum og Etnografisk Museum, fjernede Trekløveret sig, saa-

¹⁾ Han antog efter Seminarieaarene Efternavnet Holbo.

snart Museumsbesøgene var endt, fra de glade Kammerater og fulgte med Mortensen og hans 14-aarige Søn²⁾ ud til det i botanisk Henseende berømte Gøtschens Batteri, hvor de fik en Forestilling om, hvilken Guldgrube de fredede Fæstningsarealer dengang var baade i botanisk og zoologisk Henseende. At Resten af Dagen blev ødelagt ved den forfærdelige Efterretning, som i Løbet af Eftermiddagen bredte sig ind over Køben-

Vald. Fraas
omkring ved 1871.

havn. at Kejser Napoleon og hele Mac Mahons Hærstyrke, hundrede Tusinde Mand, havde overgivet sig til Tyskerne, er en Sag for sig, men det hindrede da forresten ikke Trekløveret i Dagen efter at vandre rundt om hele Sønder søen sammen med Mortensen og hans 8-aarige Søn (den, der skriver disse Linier). Botanikeren Doctor philosophiae Peter Heiberg havde Aaret forud paabegyndt det haabløse Arbejde at udtørre Sønder søen, og de Arealer, det »lykkedes« ham at tørlægge, blev efterhaanden et botanisk Eldorado og kunde allerede paa det

²⁾ H. Chr. C. M., der blev Overlærer i Viborg.

Tidspunkt, Talen her er om, give Stof til meget interessante Iagttagelser, og Trekløveret var nu i Løbet af to Dage bleven præsenteret for to diametralt modsatte Studiefelter: en gammel Flora og en fremspirende, og paa Basis af denne interessante Begyndelse paa botaniske Excursioner, der laa udenfor Seminarieundervisningen, fremvoksede saa en Kæde af Excursioner, som Mortensen foretog dels med Trekløveret og dels med to af Deltagerne eller med Fraas eller Nielsen alene. I Reglen valgte man Lørdag Eftermiddag eller hele Søndagen og som Type paa en god Søndagstur kan man for Eksempel nævne den, Mortensen og Fraas alene to foretog den 9. Juli 1871: Op om Morgenen Klokken fire. Morgenmad hos Mortensen. Ud over Sønderøarealerne, til Lilleværlose og Markerne ved Farum. Derfra ud over Markerne (hvad de nær havde fortrudt, for der blev mange Omveje ud af den Tur) til Birkerød, derfra til Langedam og tilbage til Birkerød. Derfra ad Jernbanen til Helsingør. Fodtur langs Stranden til Marienlyst, Hellebæk og Hornbæk. En lang Omflakken i Plantagen. Tilbage til Hellebæk og Helsingør. For silde til Aftentoget. Lige ved at komme for silde til Ekstratoget. Ud ved Birkerød Station, hvor der holdt en Vogn fra Jonstrup. Uagtet det var meget mørkt, da man nærmede sig Farum, blev Vognen beordret til at holde paa et bestemt Sted, hvor man om Morgenen havde set en Plante, der skulde kapres. Den blev trods Mørket fundet. Atter tilvogns. Naaet Jonstrup Klokken tolv Nat. Aftensmad hos Mortensen. Iseng Klokken halvto. At der paa en saadan Tur blev gjort en rig Høst til de to Deltageres Herbarier, er en Selvfølge.

Efterhaanden fik Samarbejdet mellem Fraas og hans Naturhistorielærere videre Rammer. Botanisk Forenings Medlemmer byttede tørrede Planter med hinanden. Dette gik for sig paa følgende Maade: Een Gang om Aaret modtog H. Mortensen Alt, hvad der det Aar blev Genstand for Borthytning. Mortensen lod derefter trykke et Katalog, der omsendtes til Medlemmerne, og disse retournerede saa Katalogerne med Bemærkning om, hvad de ønskede at erhverve. Arbejdet med denne Plante-modtagelse, Planteordning og Plantefordeling var uhyre stort.

og en Del blev henlagt til Paaskeferien, idet 2den Klasses Undervisningslokale paa den Tid kunde stilles til Disposition. Dette Arbeide fik Fraas Lyst til at deltage i, og han tilbragte derfor i 1872 en Del af sin Paaskeferie sammen med H. Mortensen sysselsat med Ordningen af Planter fra alle fem Verdensdele og derefter Tilsendelsen til alle de inden- og udenlandske Personer, der havde indsendt deres »Ønskelister«. Og det havde han Tid til i Marts Maaned, uagtet Dimissionsexamen var saa nær: — Allerede to Maaneder efter var han midt inde i dens skriftlige Del. Examensudfaldet tog imidlertid ingen Skade hverken af al den ganske udenfor Examenskravene liggende Beskæftigelse med Botanikken eller af Deltagelsen i det selskabelige Liv. I alle tre Seminarieaar hørte Fraas til de selvskrevne Agerende ved de Aftenunderholdninger og Baller, Seminariet arrangerede, og de mange uofficielle muntre Sold og andre Smaasammenkomster, der mere eller mindre aabenlyst fandt Sted blandt Kammeraterne — undertiden, uagtet det var strengt forbudt, i Kirkeværløse Kro. Endnu Eet: Fraas var »Opsynsmand«, og han var meget myndig som Saadan, uden at det skadede det gode Kammeratskab.

Han holdt meget af at sove længe om Morgenen, men som Opsynsmand havde han den Pligt at sørge for, at alle Mand kom paa Benene saaledes, at de kunde være færdige med Morgenmaden (Smørrebrød og dertil The eller kogt Mælk), inden Undervisningen begyndte Klokken 8, og han trodsede sin egen Natur og holdt streng Justits med de Mange, for hvem det kneb at faa Søvn ud af Hovedet, naar Økonomens store Klokke ringede Klokken 7. Men var han ikke bange for at bruge sin Myndighed overfor Kammeraterne, saa var han heller ikke bange for at forsvare dem, naar hans Æresfølelse bød ham at optræde som deres Defensor, og han høstede navnlig meget Bifald, naar han tordnede løs mod Pitus (Portneren) for at faa afhjulpet en og anden Mangel med Hensyn til Opbæring af Brændsel og Paafyldning af Petroleum — det var jo den Tids Belysningsmiddel.

Den 12. Juni 1872 havde Fraas sin Dimissionsattest i Lommen, og nu skulde han da sammen med Klassekammeraterne

ud i den vide Verden, men han fløi ikke ligestrax derud. Han havde ladet sig binde stærkere til Jonstrup end som saa: Den 27de April havde han forlovet sig med Regne- og Matematiklærer Beyerholms Datter Marie, en af de mest feterede Damer blandt dem, der i hans tre Seminarieaar havde deltaget i det muntre Ungdomsliv. Aaret forud havde han mellem sig og H. Mortensens Familie knyttet et Baand, man dengang fandt særlig Omtale værd, idet han sammen med Svend Rasmussen (Dux i 3die Klasse, og Peter Holme, Dux i 1ste Klasse (han var selv Dux i 2den) havde staaet Fadder til Sønnen Valdemar,¹⁾ men et saadant Baand var en spinkel Traad i Sammenligning med det, der nu knyttede ham til Beyerholms Familie. Den distancerede nu ganske H. Mortensens.

Sin Lærervirksomhed begyndte han i Ishöi, hvor han blev Hjælpelærer, derefter blev han Hjælpelærer i Skævinge, og fra 26. 10. 1873 til 1. 5. 1875 laa han inde som Soldat ved Forplejningskorpset. Adskillige Gange tog han fra Kasernen ud til Jonstrup. Fra Wildersgades Kaserne paa Christianshavn og til Frederiksborggade Nummer 5, hvor Dagvognen holdt, er der jo et godt Stykke, og derfor kunde det hænde, at Fraas, selv om han brugte sine lange Ben nok saa godt, kom for sent, men saa gik han Resten af Veien, altsaa til Jonstrup(!), selv om det var Snefog eller Regn. Derude faldt der naturligvis nu og da et lille Bal eller en »Aftenunderholdning« af til ham; da han havde faaet indrettet det saaledes, at hans Herbarium var installeret i Kasernen, og han desuden meget hyppigt, ja næsten dagligt, besøgte Slægt og Venner eller selv modtog Besøg, saa forløb hans Fritimer saamænd udmærket godt, men alligevel gik han og spekulerede paa, om han egentlig ikke fik det endnu bedre, hvis han kunde blive sin egen Mand eller, hvad der vel var det Samme, Marie Beyerholms Mand, og derfor gav han sig til at søge saadanne Lærerpøster, som han mente, han kunde faa. Underligt nok stod hans Hu ikke til Hovedstaden, og et Tilbud om at forsøge sig i Frederikssund, hvor hans Klassekammerat Otto Hansen mente at kunne skaffe ham ind,

¹⁾ Svend Rasmussen blev Inspektør i Vester Brønderslev. Se iøvrigt foran Side 44. Holme blev Insp. paa Døvstummeinstituttet i Kbh.

afslog han ligeledes — mærkeligt nok. Først maatte han prøve, om de militære Autoriteter vilde eftergive ham Resten af hans Soldatertid for det Tilfælde, at han fik en Lærerembedsansøgning bevilget, og da Embedet i Store Lyngby (i Frederiksværk-Egnen) blev ledigt, sendte han derfor een Ansøgning til Militærvæsenet og en anden til Skoleautoriteterne i Store Lyngby. Militærvæsenet var ham venligt stemt, og »Første Generalcommandointendantur« sendte ham under 25. September 1874 en Meddelelse om, at Corporal Nummer 61/1873 Fraas vilde »kunne forvente at blive fritaget for Resten af den Tjenesteforpligtelse, han har paataget sig«, ifald han bevisligt fik Embedet. Det fik han imidlertid ikke, han blev ikke engang »indstillet«, men nu vidste han, at Militæret ikke vilde lægge ham Sten i Veien, og saa søgte han løs: Efter Store Lyngby kom Touren til Maaløv, Hove, Kvinderup, Store Rørbæk, Buddinge, Maribo, Ringsted og endelig en Hjælpe-lærerpost i Uggerløse. Mærkeligt nok havde Fraas næsten hver Gang, han søgte Embede, faaet Tid til at præsentere sig for Sogneraadsmemberne og andre Magthavere. Det var nu og da drøie Toure. Soldatertjenesten skulde naturligvis passes, saa der var kun Fritiderne at raade over. Lad os se, hvorledes det i et enkelt Tilfælde gik: Den 14. Februar 1875 søgte han fire af de Magthavende; de tre boede i selve Buddinge, dem traf han, men Resultatet var delvist nedslaaende: Den ene var absolut ubehagelig, den anden havde i Virkeligheden ingen Indflydelse, og den tredie tog meget mut imod den uniformerede Ansøger. Men, tænkte Fraas, »du sollst dich nicht verblüffen lassen«, og det lykkedes ham derpaa at faa Manden i lidt bedre Humør, og Situationen endte glansfuldt, idet Fraas blev trakteret med en god Aftensmad. Saa marcherede han fra Buddinge til Gladsaxe for at træffe Pastor Holm. Han var væk, Atter nedslaaende. Saa til Søren Pedersen i Mørkøv. Han var venlig og foreviste baade sit Klaver og sin Kone, og hende lykkedes det Fraas ganske at bedaare, idet han trakterede Klaveret med megen Færdighed, Hun lod tydeligt Fraas forstaa, at saadan en Skolelærer kunde hun lide at faa til Egnen. Og glad travede han derefter paa sin Fod ad København til,

og Klokken 11 holdt han sit Indtog i Wildersgades Kaserne. Næste Dag vilde han atter have været afsted, men der kom Noget i Veien, og først den 16de kunde han atter marchere ad Buddinge til. Heldigvis slap han for at gaa hele Veien, for han traf et Køretøi, hvis Kusk tog Soldaten op til sig. Fra Buddinge gik han til Gladsaxe, og denne Gang traf han Pastor Holm. Han var saare venlig, men det lod til, at han fandt Ansøgeren altfor ung. Fra Præsten kom Raden til Ole Hansen og Christian Svendsen, den ene tiltalende, den anden utiltalende, Facit altsaa Nul. Derpaa kom da endelig sidste Akt: Den sidste Marchetour gik til Bagsværd. Atter her var Resultatet lig Nul: Kromand Petersen negativ, Dyrlæge Petersen positiv. Dyrlægen havde forresten Fremmede fra København, og da han skulde køre dem hjem, tog han Fraas med, saa denne Gang gik det ikke ud over Støvlerne. Allerede Klokken 10 stod Soldaten i København, og nu var det ham en let Sag at marchere hjem til Kasernen. Til Hove og til Kvinderup var Fraas indstillet som Nummer 2, men Skæbnen havde bestemt ham til at nøies med Hjælpelærerposten i Uggerløse ved Ringsted. I denne By sad en Jonstrupper, den gamle Jens Peter Jensen (dimitteret 1842) som Lærer, men da han havde faaet en Erklæring om, at den Halssygdom, der plagede ham, maatte ansees for at være uhelbredelig, indrykkede han den 3. April 1875 i Berlingske Tidende et Avertissement for at faa en Hjælpelærer fra den 1ste Mai. Fraas fik Pladsen og da hans Soldatertjeneste udløb den 30. April, blev der altsaa ikke Brug for at faa noget af Militærtiden eftergivet.

Den 8de Mai mødte Fraas i sin nye Stilling. Han fandt, at Husets Frue var altfor optaget af, at hun som født Københavner maatte kaste en vis Glans over sine landlige Omgivelser, og dertil kom, at baade hun og Manden var altfor optagne af deres Hund, Jesper. De havde ingen Børn, men Hunden spillede lige saa stor en Rolle, som et Barn eller to vilde have gjort. Kun 5 Maaneder blev Fraas i dette Hjem: Allerede i Oktober var han sin egen Mand, idet han fik Skolelærerembede i Valby ved Helsingør. I samme Aars Eftersommer havde Marie Beyerholm gennemgaaet en forfærdelig Tyfus.

Da hun kom oven Senge, havde hun mistet alt sit prægtige, lange (og berømte) sorte Haar, og det er et Spørgsmaal, om hun egentlig nogensinde fuldtud kom over denne Sygdoms Følger. Imidlertid mente baade hun og Fraas, at nu turde de grunde et Hjem, og den 28. April 1876 blev de viede i Værløse Kirke. Det var øsende Regnvejr den Dag, og det skal jo betyde Lykke, i hvert Fald pekuniær Lykke. De fik imidlertid god Grund til at samstemme med den gamle Salme, der siger, at »Sorrig og Glæde de vandre tilhobe, Lykke, Ulykke de gange paa Rad«, thi af 7 Børn naaede kun de 4 at blive voxne, og saare Meget var der at gaa igennem ved de andres Sygeleie. Den, det ved saadanne Tilskikkelser gaar mest ud over, er jo ganske naturligt Moderen: Den, som har baaret Barnet under sit Hjerte og siden sidder i Aarevis ved dets Sygeleie, har fristet en Lod, hvis Smerte — Manden ganske uførtalt — Ingen kan maale.

Alle Børnene er døbt med Dobbelt-Efternavnet Beyerholm Fraas. Anna blev gift med Købmand Johannes Bagge, blev Enke og virker paa den Tid, disse Linier skrives, som Lærerinde ved Vanførehjemmet i København. Johannes blev Kommunelærer i København, Helga gift med Skoleinspektør Gehl i København, og Elna Margrethe gift med Johannes Landt, Overbibliotekar ved Gentofte Kommunebibliotek. Fru Marie Fraas døde i Kongens Lyngby den 22. Januar 1912.

Fra Valby kom Fraas til Slagslunde og derfra til Kongens Lyngby. Da han i 1899 kom hertil, var der 200 Børn i Skolen, og deres Domicil var endnu dengang i en af de kendte Ryttergodsbygninger fra Frederik den Fjerdes Tid, men Lyngby paa-virkedes mere og mere af Københavns Nærhed, og da man 1909 indviede et nyt, flot Skolecomplex, bygget efter Pavillon-systemet, havde man 400 Børn i Klasserne, men Væksten blev ved, saa at der, da Fraas i 1922 nedlagde sit Embede, var 700 Børn. Alene af at se paa disse Tal kan man faa en god Forestilling om det store Arbejde, Fraas i mange Aar bestred, tilmed da han i mange Aar maatte gøre Organisttjeneste, men det er ingen Skade til at se lidt ogsaa paa andre Fakta: 1915 indførtes Slöid og Husgerning, 1916 etableredes der et Præliminær-

Vald. Fraas.

Malet af Frk. Valborg Henriksen efter Fotografi fra 1922.

Født i Holbæk 15. 9. 1852. Dimmitteret fra Jonstrup 1872. Hjælpe-
lærer i Ishøj 1. 7. 1872. Hjælpe lærer i Skævinge 1. 5. 1873. Soldat
ved Forpleiningskorpset 28. 10. 1873. Korporal. Afmønstret 30. 4.
1875. Hjælpe lærer i Uggerløse ved Ringsted 1. 5. 1875. Lærer og
Kirkesanger i Valby ved Helsingør 18. 10. 1875 (H. Martensen).
Lærer og Kirkesanger i Slagslunde 11. 6. 1884 (C. Rothe). Lærer
og Organist i Kongens Lyngby 31. 5. 1899 (Th. Skat Rørdam).
Skoleinspektør 1908. Kongelig Udnævnelse som Overlærer 12. 9.
1918. Afsked 1. 10. 1922. Ridder af Dannebrog 26. 4. 1923. Død
13. 7. 1933 paa Gentofte Amts-Sygehus.

kursus, der bygger paa den udvidede Folkeskoleundervisning, og fra 1919 indførtes der for Lyngbylærerne den samme Løn-skala, som gælder for København.

Til trods for, at Fraas havde saa Meget at gøre med sine Embedssager, fandt han Tid til at udrette adskilligt Andet. Hans musikalske Interesse bevirkede, at han kom i Forbindelse med Frøken Thora Esche, Forstanderinde paa Skovtofte Optagelseshjem for unge Piger, og lige fra 1904 til 1924 ledede han en Aften hver Uge Sangundervisningen der. Fra 1905 til 1923 var han Medlem af Værgeraadet og fra 1904 til 1915 var han Medlem af Bestyrelsen i Danmarks Lærerforenings 3die Kreds, — i tre Aar var han endda dens Formand. Revisor var han ogsaa, nemlig 1881 til 1925 ved Helsingø Sparekasse og fra 1906 til sin Død ved Lyngby Sparekasse.

Sit Herbarium opgav han omsider. Han forærede det til Stephan Nyeland, Havebrugshöiskolen Vilvordes Grundlægger, men sin Havedyrkning opgav han ikke. Med stor Flid og Kyn-dighed dyrkede han en Mængde ei alene af de gængse Haveplanter, men ogsaa af saadanne, som man ellers kun ser i botaniske Haver. Et Speciale havde han, hvad angaar Sedum-Echeveria- og andre Saft- og Stenhöisplanter. Der kunde have blevet en botanisk Universitetsgartner ud af ham, hvis han fra de unge Aar havde slaaet ind paa det videnskabelige Gartneri. Ogsaa paa Landbrugets Omraade forsøgte han sig og det med et saadant Held, at han frembragte en ny Roeform. Land-husholdningsselskabet hædrede ham ved at opkalde Roen efter ham.

Da han i 1922 havde fyldt 70 Aar, blev han fra alle Sider hyldet efter Fortjeneste, og Skolens Forældrekreds lod Johannes Glob udførte et Maleri af ham. Dette var til at begynde med i Familiens Eje, men blev under stor Høitidelighed op-hængt i Skolen, da den 1934 feirede Bygningernes 25aars-Jubilæum.

Efter sin Afsked boede Fraas hos sin Svigersøn, Bibliotekar Landt. Han syslede nu en Del med Slægtens Historie og fik nogle Stamtavler færdige, og i 1928 udgav »Historisk-topo-grafisk Selskab for Lyngby-Taarbæk Kommune« hans smuk-

---

ke, med Illustrationer forsynede Værk: Lyngby-Taarbæk Kommune gennem Tiderne.

For Jonstrupsamfundet har Fraas en særlig Betydning. Han nærrede en glødende Interesse for Alt, hvad der vedrørte Samfundet. Alt, hvad der hørte Jonstrup til, stod uudsletteligt indgravet i hans Hjerte. Ved Samfundets Sammenkomster var han en sikker Mand, og hans Forraad af Anekdoter fra Seminarieaarene forekom os Andre uudtømmeligt. Han havde en udpræget Sans for Komik, og han havde et varmt Hjerte. Da han fyldte 75 Aar, skrev et af hans Børn en Festsang, hvori der blandt Andet staar:

Men dog især til Dine Børn, Du gav din Kærlighed,
den lyste for os stedse mer i Aarene, som gled.

Ja, det er vel rigtigt nok, men vi Andre kan alligevel i dette Tilfælde godt gaa med ind under Begrebet Børn.

Fraas døde den 13. Juli 1933 og jordedes under stor Deltagelse den 17. Juli fra Lyngby Kirke. Under Sognepræstens Fraværelse talte først Kapellan Højer Johansen, gaaende ud fra Lignelsen om de betroede Talenter, og derefter Forstander Bredstrup, som gik ud fra Asaphs Ord i den 77de Salme: Jeg tænkte paa de fordums Dage, paa de længst henrundne Aar. Han mindedes Inspektør Fraas som den fine, noble Personlighed og talte om hans Trofasthed mod Alt, hvad der vedrørte Jonstrup og de gamle Dage, en Trofasthed, der vel for en stor Del stammede fra, at det var fra Jonstrup, han havde hentet sin gode Hustru. Forstanderen talte som Ven, det var naturligt, og han talte som Jonstrupsamfundets Repræsentant — ogsaa det var naturligt. Efter Solosangen »Der flyver saa mange Fugle« bar Slægt og Venner, der havde staaet Æresvagt, Kisten ud. Jordfæstelsen fandt Sted paa Sorgenfri Kirkegaard.

R. C. Mortensen.

LEGATER,

der har særlig Interesse for Jonstrupsamfundets Medlemmer.

Provst Odin Wolf Tidemands Legat. Bestyres af Bispen over Københavns Stift, Nørregade 11, København K.

- a. for Enker efter Lærere, der er dimitterede fra Jonstrup og har haft Ansættelse i Københavns Stift eller i Roskilde Stift. Kapitalen er 20,000 Kroner.
- b. for ugifte Døtre af Lærere, der er dimitterede fra Jonstrup og har haft Ansættelse i Københavns Stift eller i Roskilde Stift. Kapitalen er 15,000 Kroner.
- c. for blittige, dygtige og trængende Elever paa Jonstrup. Kapitalen er 6000 Kroner.

Lærer Hans Hansens, hans Hustru Ida Hansens og deres Datter Anna Hansens Legat for Enker efter eller ugifte Døtre af Skolelærere, der er udgaaede fra Jonstrup. Kapitalen er 30,000 Kroner. Bestyrelsens Formand er for Tiden Viceinspektør Carl F. Petersen, Smallegade 8, København F.

Carl Julius Løvstrøms Legat til Bøghjælp for to Elever paa Jonstrup. Kapitalen er 2500 Kroner. Bestyres af Forstanderen paa Jonstrup Seminarium (i Samraad med Seminariets Lærere).

REGNSKAB

¹/₁ 1933—³¹/₁₂ 1933.

	Indtægt	Udgift
	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Kassebeholdning pr. ³¹ / ₁₂ 1932	670 57	
Kontingenter	510 00	
Salg af Aarbøger	288 00	
50 Opkrævn. à 35 Øre	17 50	
Renter	11 83	
Repræsentation og Bestyrelsesmøder		35 50
Porto og Gebyrer		77 75
Tryksager, Couverter m. m.		42 75
Fremstilling af Jonstrupbogen X, Distribution, Administration		730 40
Kassebeholdning pr. ³¹ / ₁₂ 1933		611 50
	<hr/>	<hr/>
	1497 90	1497 90

Eigaardsvej 2¹, Charlottenlund.

Wilh. Thomsen.

Ovenstaaende Regnskab er gennemgaaet af os og fundet rigtigt.

Den 13. Febr. 1934.

M. Pedersen,
Søsum.

S. M. Waaben,
Sierslev.

JONSTRUPSAMFUNDETS BESTYRELSE

Forstander *Stig Bredstrup*, R., Dbm., Farum. Førstelærer *P. Andersen*, Hjørlande pr. Slangstrup. Kommunalærer *Frigast Hansen*, Islands Brygge 5², København S. Førstelærer *J. Hege-lund*, Ulstrup pr. Gørlev. Kommunalærer *Wilh. Thomsen* (Sekretær og Kasserer), Eigaardsvej 2¹, Charlottenlund. Seminarie-Elev *Holger Nygaard-Kristensen*, Jonstrup Statsseminarium pr. Ballerup.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Bør Jonstrup Statsseminarium nedlægges? En Redegørelse fra Jonstrupsamfundets Bestyrelse.....	3
Bestyrelsesmøde 1933	13
Et Indlæg fra en af Jonstrup Seminariums Balamer. Af Margrethe Landt, født Fraas	15
Halvfjerdsaaarsfest for Forstander Stig Bredstrup	19
Jonstrup 1932—33. Efter Johannes Eliassen.....	26
Noter hertil. R. C. Mortensen	32
En fortjent Hæder (angaar M. J. Mathiassen). Jørgen Hegelund	34
P. Holme. Af M. A. K. Petersen	38
V. Fraas. Af R. C. Mortensen	45
Legater	58
Regnskab	59
Jonstrupsamfundets Bestyrelse	59
